Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 16 (1475) A. 28:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LOSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN
ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 18 APRIL 1915.
HUFVUDREDAKTOR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

AUTOMOBILERNAS VÄRNPLIKT

TILL DE ÅTGÄRDER för stärkande af vårt försvar på frivilligheten väg, som vidtagits sedan krigsutbrottet, hör också skapandet af en frivillig automobilkår. I denna organiseras de automobilägare, som vilja ställa sig och sina fordon till fosterlandets tjänst och öfvas för de viktiga uppgifter, som det pågående kriget tilldelar automobilerna.

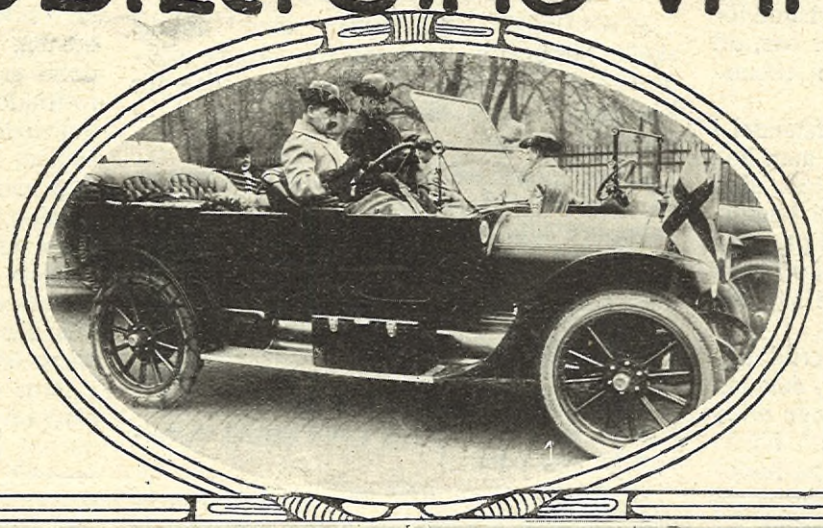

Sedan de förberedande organisationsarbetena blifvit utförda af kårstyrelsen, hvars chef är major Anders Sjöstedt och sekreterare kapteningenjör E. Bratt, har nu kåren i dagarna samlats till aktion för första gången. Kåren räknar i denna stund 130 medlemmar, däraf 90 med automobil och 40 med motorcykel, ett antal, som anses vara mycket ståtligt.

Söndagen den 11 april ägde de första öfningarna rum med order och rapportföring, och trots att det svåra väglaget satte bilerna på hårda prof, utfördes dock lyckligen alla uppgifter.

På måndagens förmiddag inspekterade konung Gustaf kåren på Ladugårdsgärde och därefter defilerade hela kåren förbi konungen, som tagit plats å Narvavägen. Det var en ståtlig syn att se kortègen af biler och motorcyklar ringla förbi.

Kårens start har gifvit goda förhoppningar om en framgångsrik verksamhet i fosterlandets tjänst.

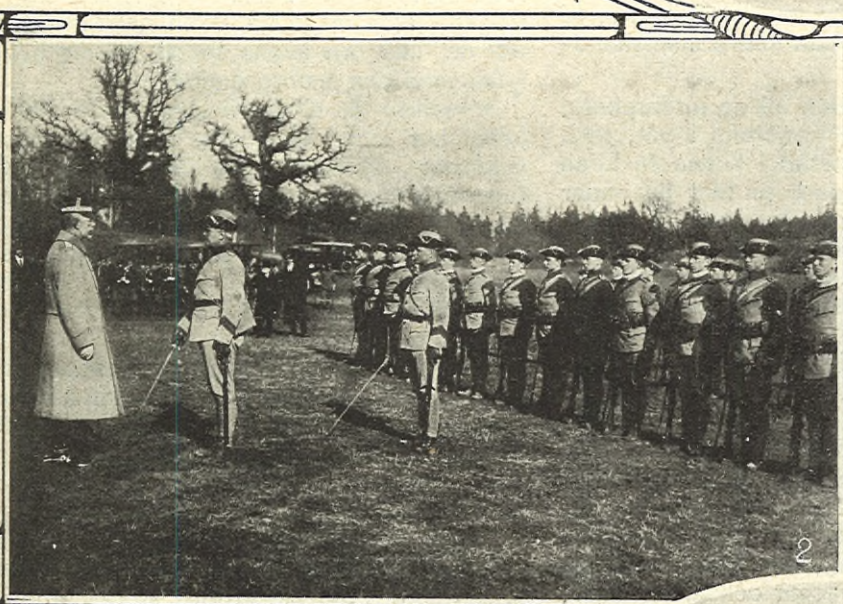

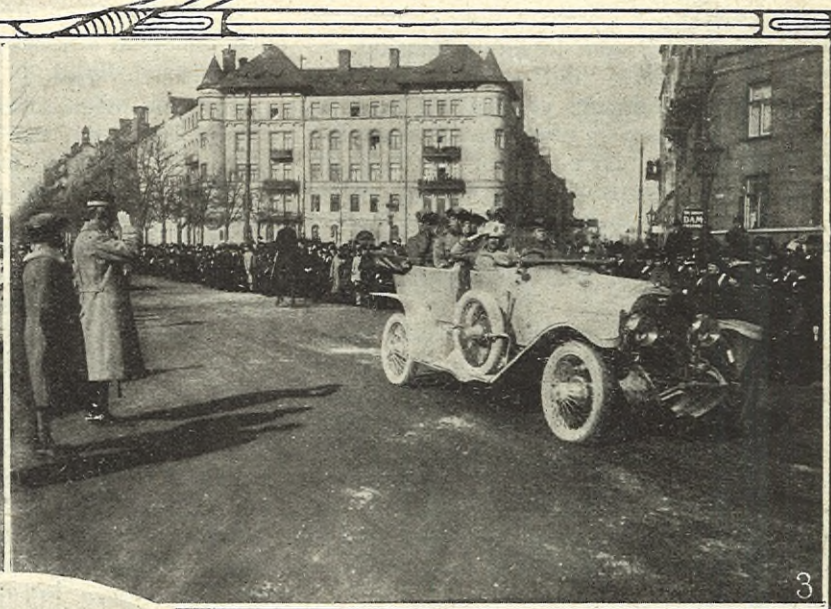

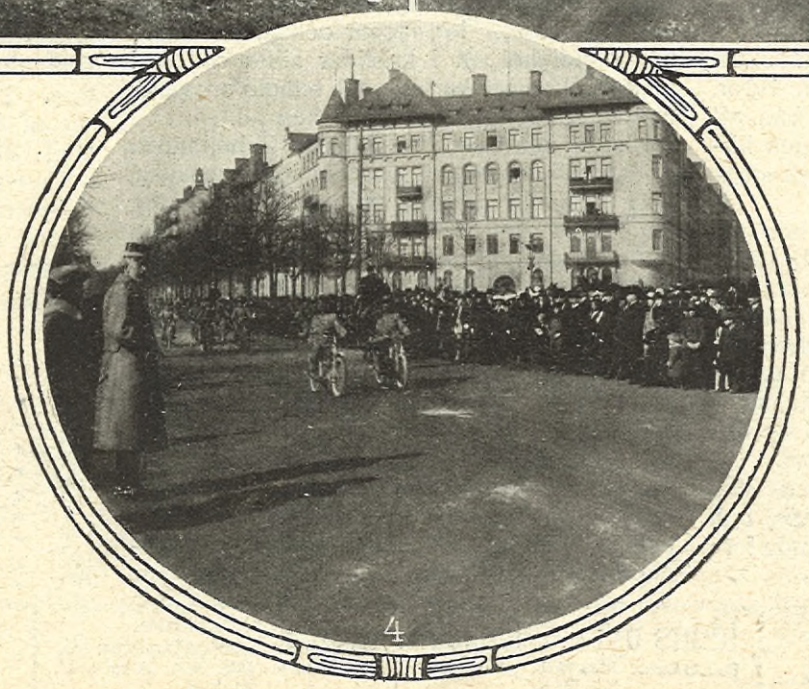

Frivilliga automobilkårens revy inför konungen. 1. Fältbil med ledamoten af kårstyrelsen kontorschefen E. Salmson till höger. 2. Kårchefen major And. Sjöstedt inför konungen på Ladugårdsgärdet. 3 o. 4. Kortègen af automobiler och motorcyklar passerar Narvavägen och hälsar konungen. 1—3 Hoffotograf W. Lamm foto. 4. Hoffotograf A. Blomberg foto.

Sparsamhet i kristider.

Tre artiklar för Idun af ELSA TÖRNE.

II. Huru vi skola föda oss.

DET FÖRSTA SPARSAMHETSbudet — hvilket gäller oss alla utan undantag, vare sig vi äro fattiga eller rika — är sparsamhet med nationens gemensamma tillgångar i den mån dessa äro begränsade. Oafsedt om vi personligen ha råd eller icke att skaffa oss mycket eller litet af sådana varor, hvarpå nationen i sin helhet lider brist, eller befarar brist, så är det vår skyldighet att hålla vår egen förbrukning däraf inom trånga gränser. Och ju mera allmännödvändig en vara är, desto mindre ha vi rätt att för vår egen del förbruka, eller för ett ovisst framtida behof lägga beslag på desamma.

Frestelsen ligger nära till hands att handla i strid mot detta första sparsamhetsbud för att följa budet numro två, som säger oss, att det är vår plikt att skydda vår egen ekonomiska existens.

Om nu t. ex. priserna på vissa lifsmedel i dessa kristider redan äro höga och man hotas med att de icke blott skola stiga, utan ock att varorna eventuellt skola bli omöjliga att anskaffa, hvad är då naturligare än att alla, som ha råd därtill, göra inköp för en lång tid framåt enligt lösen: "rädde sig den som kan"?

Sådana förlagsinköp böra emellertid under kristid betraktas såsom otillåtna, emedan de bidraga till att göra situationen ännu mycket värre. Om enskilda lägga sig på förråden, blir tillgången i marknaden ännu knappare, priset stiger i samma mån som efterfrågan växer och som förråden minskas.

Genom minskad tillgång och höga pris på en viss förnödenhet väckas allt flera till oro, och rusningen efter denna vara blir lätt till epidemi; och så slutar det med att myndigheterna måste göra sig till de enskildes förmyndare och bestämma, huru mycket hvar och en har rätt att förbruka. Så som nu skett i Tyskland med afseende på brödet.

Skall då icke den enskilde ha rätt att genom klok förtänksamhet bespara sig och de sina sådana lidanden, som möjligen kunna komma till följd af brist på de nödvändigaste lifsförnödenheterna? Nej, i en situation sådan som den närvarande är vår nationella solidaritet den stora förgrundsplikten. Genom att bryta mot den kunna vi framkalla just ett sådant tillstånd, som vi frukta.

I tider som dessa kan det också hända, att den relativa prisbilligheten hos vissa varor, speciellt lifsmedel, bör afhålla oss från att begagna oss af desamma, om nämligen tillgången på dem är begränsad, så att en stegring befaras.

För de fattiga och allra fattigaste bör gifvet den största prisbilligheten vara bestämmande, men för alla oss andra måste de nationellt och socialt solidariska synpunkterna spela in. Är tillgången på de billigaste varorna begränsad och otillräcklig, så må vi bruka dem så sparsamt som vore de mycket dyra, och då använda vi i stället de dyrare men mindre efterfrågade varorna.

I annat fall bli de mindre bemedlade och därmed nationen i dess helhet lidande, och nationens nöd återverkar i mångahanda former på alla.

Låt mig anföra ett enda exempel för att belysa detta slag af solidarisk sparsamhet.

Potatis torde för närvarande vara vårt allra billigaste näringsmedel såväl i förhållande till sitt pris som till näringsinnehållet. Men potatisen stiger och man befarar brist på inhemsk utsädespotatis, och från utlandet är ej mycket att hoppas.

Kunna vi göra något åt den saken? — Vi antaga att 100,000 hushåll i vårt land under närmaste 6 veckor afstode 5 liter potatis pr vecka af sin vanliga förbrukning. I stället använde de en motsvarande mängd af andra nu mindre säljbara trädgårdsprodukter, som därigenom vunne afgång till stort gagn för odlarne och lättade för dem vårbrukets bekymmer. — Första vinsten.

5×6×100,000= 3,000,000 liter potatis skulle härigenom garderas för vårens utsädesbehof. Det är säkrad potatisportion för kommande vinter åt 80,000 medborgare. — Andra vinsten.

Enligt lagen om tillgång och efterfrågan ha vi att befara allt högre potatispris ju knappare tillgången blir och ju närmare vi komma tiden för potatissättningen. En minskad förbrukning just nu kan beräknas innebära 1 öres uteblifven förhöjning på det potatisparti, som fyller behofvet tack vare den inskränkta efterfrågan. — Tredje vinsten = 30,000 kr. present åt de mindre bemedlade köpare, som med all rätt hålla sig till de billigaste lifsmedlen.

Men det är ännu icke slut på frukterna af den nationellt välbetänkta sparsamhetshandling, jag här diktar om.

Vi kunna också antaga att de jordbrukare, som måste köpa utsädespotatis i vår, tack vare det sparade förrådet kunna få köpa 30,000 ton 2 öre billigare pr liter än under andra förhållanden. — Det blir i så fall fjärde vinsten, hvilken skall betyda en besparing för jordbruket (och sannolikt det mindre) af 60,000 kronor, som kunna i annan form komma årsskörden till gagn.

Det är naturligtvis inte min mening att siffrornas inbördes gestaltning vid ett experiment såsom det här skisserade skall utfalla med en sådan schematisk regelrätthet som jag nu framställt den. Jag vill endast rikta uppmärksamheten på, huru vidtgående verkningarne af våra handlingar i det lilla kunna vara; välsignelsebringande eller skadliga allt efter läget. Jag menar också, att det är vår skyldighet att i kristider sätta oss in i landets ekonomiska läge och handla ansvarsmedvetet så långt vår insikt kan nå. —

Under normala ekonomiska förhållanden är det vanligen endast köpmän och finansmän, som medvetet ingripa i reglerandet af priser, under det den konsumerande allmänheten går i blindo och låter sig flytta som schackpjäser af de skickligaste storfinansiella spelarne. Personligt ansvar för sitt sätt att lefva har ju den enskilde äfven då, men icke tillnärmelsevis så betydelsefullt som nu. Man bör alltid vara aktsam om elden, men om storm råder och vinden blåser åt det håll, där de eldfarligaste byggnaderna ligga i en klunga, då måste man vara flerdubbelt aktsam om elden. Så ock med sparsamheten. Den är alltid en plikt, men i kristider en flerdubblad. Konsten är att rätt applicera den.

Hvad kan då af den enskilde göras för att nedbringa utgifterna, särskildt för födan, då alla lifsmedel bli dyrare dag efter dag? —

Det vore synd att säga att vi lida brist på råd och anvisningar i form af praktiska vinkar och sparsamma matrecept; det gifves snarare en mångfald, som förbryllar, och de flesta gå likafullt sina gamla kända banor.

Jag skall undvika att öka mångfalden, jag vill endast framhålla ett par allmänna linjer.

Förutom det självklara medlet att afstå från all obehöflig lyx i mat och dryck och därigenom förenkla regimen, gifves en mycket beaktansvärd reform, som, konsekvent genomförd, skulle ge en betydlig lättnad i de allra flesta hem, nämligen en omläggning från öfvervägande animalisk till öfvervägande växtdiet med tillsats af animala smakämnen. Två tredjedelar mindre kött och detta ersatt i första hand af säd, frukt och rotfrukter och i andra hand af grönsaker och baljväxter; smör och socker i ungefärligen samma mängd som de förekomma nu, och ägg under vintertiden företrädesvis till matlagning, men ej såsom hufvudbeståndsdel i minst ett af dagens mål.

Mjölk såsom varande ett mycket billigt näringsmedel är, trots den senaste prishöjningen, särdeles ekonomiskt att använda; dessvärre är det icke alla som må bra af mjölk.

Hvar och en kan lätt själf göra en beräkning öfver prisskillnaden för de olika dieterna och öfvertyga sig om den stora ekonomiska fördelen af den föreslagna omläggningen. Men de flesta skola ännu tvifla på att de lika bra kunna få sitt näringsbehof fylldt med den senare dieten.

Dessvärre är näringsämneslära för 90 % kokerskor och husmödrar ännu en okänd vetenskap, de skulle eljes lätt kunna i hvarje fall öfvertyga sig om näringsvärdets förhållande till priset. Det är att hoppas att nästa generation af ungdom skall få inhämta sin näringsämnestabell lika grundligt som sin multiplikationstabell. Sedan blir det mycket enklare att hushålla.

För att ge de fullkomligt ovetande en liten svag idé om betydelsen af en sådan kunskap vill jag, efter Hindhede, anföra nedanstående beräkning af priset i förhållande till näringsvärdet i några af våra allra vanligaste födoämnen.

Såsom enhet har jag tagit 100 näringsenheter (kalorier). En vuxen person behöfver allt efter sin kropps storlek och sin verksamhet 2,000 till 3,000 näringsenheter per dag. 100 näringsenheter utgör alltså $^1/_{20}$—$^1/_{30}$ af detta behof. Genom att multiplicera med 20 till 30 kunna vi sålunda utröna, till hvilket pris vi äta relativt billigast och ännu tydligare, till hvilket pris vi äta allt för dyrt.

Med dagens gällande priser får tabellen följande utseende:

100	kalorier	af potatis	kostar	1,8	öre efter	8	öre pr	lit.
100	„	„ sk. mjölk	„	1,2	„ „	5	„ „	„
100	„	„ d:o d:o	„	2	„ „	8	„ „	„
100	„	„ osk. mjölk	„	2,1	„ „	14	„ „	„
100	„	„ d.o d:o	„	2,9	„ „	19	„ „	„
100	„	„ grädde	„	7,5	„ „	120	„ „	„
100	„	„ rågbröd	„	1,7	„ „	40	„ „	kg.
100	„	„ hvetebröd	„	2	„ „	50	„ „	„
100	„	„ skorpor	„	3	„ „	100	„ „	„
100	„	„ ägg	„	12	„ „	200	„ „	„
100	„	„ sill	„	3	„ „	40	„ „	„
100	„	„ d:o salt	„	2,5	„ „	50	„ „	„
100	„	„ oxkött benfr.		12,1	„ „	170	„ „	„

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.50
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.
Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803. Kl. 10—4.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1.
Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147. Kl. 9—6.
Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text. 30 öre å textsida. 20% förhöjning för särsk. begärd plats.
Utländska annonser: 30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

100 kalorier af kalfkött	benf.	12,8 öre	efter	180	öre	pr kg.
100 „ „ lax	kostar	20 „	„	300	„	„ „
100 „ „ smör	„	39 „	„	280	„	„ „
100 „ „ palmin	„	20 „	„	170	„	„ „

Vi kunna se af denna tabell, att mjölk och bröd, potatis och sill äro afgjordt de relativt billigaste af de här uppräknade näringsmedlen och många gånger billigare än kött, ägg och smör. Det passar därför vida bättre att använda dessa sistnämnda till smakämnen än att såsom nu sker förtära en liten potatis och ett minimalt stycke bröd till stora mängder kött; eller ett par tre ägg till den tunnaste lilla smörgås med tjockt smör på.

Sålunda finna vi att 3 ägg för 30 öre ger oss 225 näringsenheter, medan 100 gr. bröd ger oss 240 N. E. för 5 öre och 1/3 lit. söt mjölk ger 216 N. E. för 6,3 öre.

1 hg. kött för 20 öre ger 140 N. E. under det 5 st. potatis ger 350 N. E. för 3 öre o. s. v.

För att illustrera, huru kunskapen härom tillämpas, vill jag anföra ett par jämförande exempel:

Ex. 1. En vanlig äggfrukost utan uppskuret, kontra en grötfrukost, allt efter dagens priser.

I.

3 st. ägg	pris	öre	30	N E.	225
33 gr. smör	„	„	9	„ „	26
2 st. köpbröd	„	„	7	„ „	200
1 kopp kaffe	„	„	8	„ „	50
	Summa	54	öre	N. E.	501

II.

1 port. gryngröt	pris	3	öre	N. E.	100
1/3 lit. mjölk	„	6,4	„	„ „	216
20 gram smör	„	6	„	„ „	18
6 skifvor bröd	„	6	„	„ „	300
	Summa	21,4	öre	N. E.	634

hvilket för ett hushåll på 6 personer utgör:

	I.		II.	
pr dag	kr. 2.24	N. E. 3,006	Kr. 1,28	N. E. 3,804
pr månad	„ 67.20	„ „ 90,180	38,40 „	„ 114,120

Alltså en månatlig förlust på dagens frukost af 28 kr. 80 öre; och då är denna frukost 22,940 näringsenheter fattigare än den billiga. I första exemplet betala vi 7,4 öre för 100 N. E. och i andra fallet 3,4 öre för samma näringsmängd.

Ex. 2. En middagsrätt med mycket kött och obetydligt potatis och bröd och en annan med mycket potatis och bröd men helt litet kött.

I.

200 gr. kött	pris	40	öre	N. E.	280
33 gr. smör	„	10	„	„ „	25
3 st. potatis	„	2	„	„ „	180
1 skifva bröd	„	1	„	„ „	50
	Summa	53	öre	N. E.	535

II.

50 gr. kött	pris	10	öre	N. E.	70
20 gr. smör	„	6	„	„ „	18
7 st. potatis	„	5	„	„ „	400
5 skifvor bröd	„	5	„	„ „	250
	Summa	26	öre	N. E.	738

hvilket för ett hushåll på 6 personer utgör;

	I.		II.	
pr dag	Kr. 3.18	N. E. 3,210	Kr. 1.56	N. E. 4,428
pr månad	„ 95.40	„ „ 96,300	„ 46.20 „	„ 132,840

Alltså en månatlig öfverbetalning för dagens köttmål af 49 kr. 20 öre med en näringsförlust af 46,540 N. E.

I det första exemplet betala vi 9,9 öre för 100 N. E. och i det senare knappa 3,5 öre för samma näringsmängd.

En person alltså, som årligen behöfver 900,000 N. E., kan därtill ledigt förbruka 720 kr. utan att skatta åt matlyx af något slag; men han kan också få dem för 270 kr. och vara lika väl närd.

Detta tyder på att näringsproblemet förtjänar att studeras på ett annat sätt än hittills. Kolossala summor kunna i vårt land besparas och stora värden på ett bättre sätt utnyttjas än hvad nu sker; ty det lider intet tvifvel, att vi äta både dyrt och dumt.

Hur socknen fick sitt igen.

Af P. V. ENSTRÖM.

EN KYLIG SEPTEMBERSÖNDAG fick Petrus i Storgården efter sju sorger och åtta bedröfvelser följa sin Maria till altaret i Månedals kyrka.

Solen visade ej sitt anlete den dagen, men Petrus lyste och log i stället så mycket bredare och klarare. Ty bröllopsdagen var för honom en sannskyldig segerdag. Det stod nämligen ganska hårdt åt innan han fick far och mor att ge sitt motvilliga bifall till lysning och bröllop. Maria ägde visserligen ett fagert ansikte och ett par mörka, glittrande glada ögon, men detta var också nätt upp allt hon rådde om. Hon stod nämligen så blottad och bar i fråga om jordiska ägodelar, att hon icke ens ägde farsnamn. Hon var oäkta dotter till en fattig piga, som dog samma dag Maria föddes. Socknen fick föda upp den lilla. Och så fort hon läst sig fram lämnades hon helt och hållet åt sig själf, att tjäna sitt bröd och lefva sitt lif bäst hon gitte.

På afstånd så att säga följde henne emellertid åren framåt kommunalordförandens skarpa blick. Han hade nämligen visst för sig, att flickan skulle komma att gå i moderns fotspår och skaffa socknen nya utgifter, detta desto hellre som hon såg ut att bli tio gånger vackrare och begärligare än mor sin.

På bröllopsdagen funnos därför flera än den lycklige brudgummen, som lyste och logo i glädje öfver partiet: kommunalordföranden och med honom den öfriga nämnden. Nu var flickan väl i hamn och försörjd och fattigkassan skyddad för flera utgifter till henne eller afkomman.

Allt var således godt och väl för den delen, men kommunalordföranden ansåg likväl saken ännu icke fullt utagerad.

Sedan brudföljet lämnat kyrkan och det öfriga folket skingrats åt olika håll, kallade han därför ihop nämnden till ett hemligt sammanträde i sockenstugan. Hvad som sades och beslutades blef icke protokollfördt.

Ordföranden tillsporde nämnden, om de icke ansåge det lämpligt och lagligt att nu, när Maria gift sig rikt, af hennes man återkräfva hvad fattigkassan påkostat henne.

Jo, visst ansågo de det. Och de uppdrogo åt ordföranden att vid lämplig tid göra kraf vet gällande hos den lycklige brudgummen. Men naturligtvis måste detta gå i tysthet, helst så, att ingen obehörig fick veta därom. Och alla närvarande lofvade att hålla tyst med hvad som förhandlats.

*

Någon månad efteråt satt Jonas, kommunalordföranden, i sin kammare med något skrifgöra. Det var just i skymningen och han funderade på att tända lampan, då hans hustru kom in och halfhviskande upplyste om, att Maria i Storgården var där och ville nödvändigt träffa honom.

— Bed henne komma hit, sade Jonas litet förvånad. Hvad kan hon ha för ärende?

— Inte vet jag. Något extra måste det vara, ty hon ser konstig ut. Ska jag tända lampan?

— Låt det vara så länge, afböjde Jonas. Han kom att erinra sig nämndens beslut angående Maria, hvilket han ännu ej gjort något åt. Nu erbjöd sig ett passande tillfälle att i förbigående framlägga saken för henne. Och detta gick nog bäst för sig i halfskymning.

Maria kom in, skygg och försagd, och blef stående vid den stol, Jonas sköt fram åt henne.

— Jag... jag har hört att... att socknen vill ha igen hvad den kostat på mig, stamhade hon i blygsel och förlägenhet.

— Jaså. Hvem har sagt det? sporde Jonas hvasst. Det har åtminstone inte kommit från mig.

— Nej... inte från er. Men... men nämnden hade ju sammanträde på min bröllopsdag och beslöt kräfva ut det af... af Petrus.

Jonas snöt sig och insköt helt rappt:

— Och det är inte mer än just och jämnt hvad som vara bör. Lagen lyder så, att om en understödstagare kommer i den ställningen, att han kan återgälda hvad han fått, har socknen rätt att kräfva igen sina utlägg. Och dit har ju du kommit nu.

Den unga kvinnan stod länge och sväljde och sväljde.

— Hur stor är summan? sporde hon slutligen med mödosamt tillkämpad fattning.

Jonas slog upp sina anteckningar.

— 604 kronor 75 öre, räntorna oräknade, upplyste han.

Hon ryggade tillbaka och blef alldeles blek.

— Så mycket! utropade hon. Det kan jag väl aldrig, aldrig betala.

Och så slog hon händerna öfver ögonen och brast i gråt.

— Hvem har sagt att du skall betala det? Du har ju ingenting. Men din man har, och hvad han äger är äfven ditt. Seså, var inte dum nu, och gråt dig ej fördärfvad! Det där är en struntsumma för Petrus. Sätt dig nu och var förståndig, sökte Jonas trösta.

Men hon höll i med gråten.

— Det där får aldrig Petrus veta.. och far och mor hans än mindre, snyftade hon förtvifladt. För då kan jag inte hoppas på en glad dag mer.

— Ja, men det där är då renaste oförnuftet, tyckte Jonas något otåligt. De veta ju i alla fall hvem som bekostat din uppfostran, och det bör inte förvåna dem, om socknen vill ha igen sitt. Och inte kunna de göra dig ansvarig för, att mor din... hm...

— De komma att göra det ändå.. och jag har det svårt nog som det är. Inte säga de något, men jag ser i alla fall, att jag är klent tåld, fast jag söker göra rätt för mig... Det är inte roligt att vara fattig!

— Förstås det, visst, visst, men...

Jonas var talför annars, men nu visste han sannerligen inte, hvad han skulle hitta på att säga åt den förtviflade kvinnan. Hennes ställning var svår, och det värsta var, att ingen tänkbar utväg ur svårigheterna stod till buds. Och socknen kunde ej skänka efter på sina rättmätiga kraf.

Maria torkade sina tårar och slog sig långsamt ned på stolen.

— Är det så nödvändigt att socknen nu genast på en gång ska ha igen hela summan? sporde hon.

— Det kan man ställa som man vill med. Så brådtom är det ju inte. Hvarför frågar du om det?

— Jo, se det är så, hon fingrade nervöst på sitt förklädesband. Jag... har sparat litet på min lön hvart år och satt i bank, litet pengar fick jag också efter en moster, som dog, så jag har litet öfver trehundra kronor, som jag själf rår om. Petrus vet inte om de pengarne... Jag tänkte ge dem åt honom nu i jul till julklapp... men nu får socknen dem i stället. Men det är ju inte mer än hälften, och nu tänkte jag fråga, om inte resten kan få anstå tills jag skrapat ihop litet mer?

— Och hur tänker du "skrapa ihop" på för vis nu då? sporde Jonas både road och

Låt kemiskt tvätta och prässa Era kostymer hos oss och Ni blir belåten.
Örgryte Kemiska
Tvätt- och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.
Specialitäter:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

öfverraskad. Ty hädanefter får du ju ingen lön.

— Åh, jag kan alltid förtjäna litet på lediga stunder. Jag har fått lära väfva konstväf och så kan jag stryka... Sommartiden plockar jag bär och säljer. Alltid blir det en krona då och en då. Och så kan jag spara in på klädseln... Men inte går det på ett år, förstås, sade hon bedröfvad, för jag kan ju inte sätta till någon arbetstid på det där. Det får bli medan andra hvila.

— Men är det där nödigt? Vill du lägga så ondt åt dig alldeles i onödan? Gå då hellre till Petrus och säg...

Hon sträckte afvärjande ut handen.

— Nej, nej, käre, låt mig slippa det! Ge mig anstånd och låt mig själf betala... jag ber er hjärtinnerligen... Och så, att det här får vara bara oss emellan...

Jonas kunde inte motstå. Han föll till föga, gick in på allt och gjorde det under stark rörelse. Det bestämdes, att Maria till en viss dag skulle lyfta sitt lilla kapital och lämna det åt Jonas mot kvitto. Det öfriga af skulden skulle hon sedan få betala under hand.

Glad var hon då hon gick, stackaren.

ETT NYTT REMBRANDTFYND har i dagarna gjorts här i landet af intendenten vid Nationalmuseum Olof Granberg, en rembrandtkännare med europeisk auktoritet. Taflan, som föreställer Konungarnas tillbedjan inför Maria och Jesusbarnet, kom för endast ett tiotal år sedan till Sverige, betecknad med en annan mästares namn och har sedan funnits i de Sparreska samlingarna, därifrån intendenten Granberg inköpt densamma. Sedan taflan rengjorts visade det sig vara utom allt tvifvel, att man stod inför ett ungdomsarbete af Rembrandt. Komposition, typer och färgbehandling öfverensstämma nämligen fullkomligt med alstren af mästarens pensel från denna tid. Intendenten Granberg anser sig till och med kunna bestämma tidpunkten för konstverkets tillblifvelse till 1631. Utländska auktoriteter äro af samma mening som upptäckaren och den lycklige ägaren till det dyrbara konstverket. Dess öde är icke afgjordt och lär väl knappast bli före krigets slut, men man må hoppas, att Sveriges Nationalmuseum till sin mycket rika Rembrandtsamling må kunna foga äfven detta oskattbara konstverk.

*

Ett par dagar efteråt fick Jonas ett nytt besök i precis samma ärende.

Nu var det Petrus, som kom.

Han var jämväl äfven förlägen, men såg naturligtvis icke på långt när så förgrämd och olycklig ut som hustrun.

— Kommunalnämnden lär ha haft sammanträde den dagen jag gifte mig, sade han, och beslöt att kräfva mig på...

— Sabla skvallerkäringar! fräste Jonas ilsket för sig själf. Om jag kan begripa hvem som... Nå, och det tycker du förstås är orimligt ?

— Visst inte, nej då, försäkrade han ifrigt. Och just därför är jag nu här och vill veta hur stor summan är. Jonas nämnde beloppet.

Äfven Petrus ryggade tillbaka, men blef inte blek, utan röd.

— 604 kronor och 75 öre, det var mycket, det, mumlade han. Så mycket kan jag inte precis på stunden skrapa ihop...

— Det är nog inte så hufvudstupa brådtom heller, sade Jonas road. Du är betrodd karl. Och har inte du, så har väl far din.

— Om jag får råda, skall hvarken far eller någon annan få vetskap om det här, och inte Maria heller, sade Petrus fast och afgörande. Jag har femhundra kronor i bank, som jag själf rår om. Dem tar jag så långt de räcka. Resten kan jag skrapa ihop så småningom. Men jag måste be om anstånd någon månad.

— Hvad tänker du då slå dig på för biförtjänster? Ty du går ju hemma jämt.

— De pengar jag äger, har jag tjänat in på skinnhandel och räffångst på lediga stunder. Jag kan få ihop hvad som fattas på samma vis. Bara jag får anstånd, så... Och så att saken för död och pina, hålles tyst...

Jonas lofvade obrottslig förtegenhet. Och så bestämdes en viss dag, då Petrus skulle komma med pengarne. Det var samma dag Maria skulle komma.

*

— Kommunalnämnden lär ha beslutat att kräfva oss på, hvad socknen kostat på Maria.

Det var Storgårdsbonden själf, Per Persson, som stod hos Jonas på höjden, myndig och säker, och yttrade dessa ord. Samt slog sig utan krus ned på den bekvämaste stol han fann och såg värden på stället stinnt i ögonen.

— Detta är vår enkla skyldighet, enligt gällande lag, svarade Jonas litet tvärhugget. Det bör du veta lika väl som jag.

— Och just därför är jag nu här för att okräfd betala alltihop, förklarade Per Persson lugnt och tog fram sitt tjocka kalfskinnskamfor. Om du nu bara vill vara snäll och säga beloppet så...

— 604 kronor 75 öre, sade Jonas fermt — han behöfde denna gång ej rådfråga sina anteckningar.

Per Persson pustade till och ref sig bakom örat.

— Aj, aj... det går öfver de femhundra? Jag kunde inte just tro det.

Jonas smålog.

— Tycker du sonhustrun din är för dyr?

Då sträckte Per Persson fram sin breda, knubbiga hand med kamfortet i och såg Jonas rätt i ögonen.

— Hur mycket pengar tror du jag har haft i det här kamforet? sporde han.

— Inte godt att veta, svarade den andre leende med en blick på dess slitna sidor. Åtskilliga tusen, förstås.

— Ja, men med alla dessa pengar vore inte min sonhustru för dyrt betald, tror du det, du? Och gubben vände kamforet mellan fingrarna. Vi stretade nog emot, gumman och jag, skam jag säger det, men vi ha sedan dagligen välsignat den stund, då vi gåfvo vika för pojkens böner. Maria är värd sin vikt i guld, så sant jag sitter här! Så arbetsam, så tyst och snäll och ett sådant handlag med sysslor och kräk. Du får inte knysta ett ord om den här ledsamma affären, så att Maria får nys om den! Det skulle göra henne ondt, och jag vill henne inte så illa.

— Jag tyckte du fann summan stor nyss, invände Jonas.

— Därför, att jag inte har så mycket pen-

IDUNS KOKBOK
AF
ELISABETH ÖSTMAN
är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - - -
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

Pröfva Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

gar inne i dag. Men i morgon kväll är jag här med alltihop. Är räntan räknad ock?

— Nej.

— Räkna då öfver tills jag kommer. Eller vänta, om vi skulle runda af summan till jämnt tusen? Då är socknen skadelös, skulle jag tro. Per Persson steg upp och stoppade ned kamforet. Och ändå har jag aldrig förr i mitt lif gjort en så god affär, tillade han och strök sig öfver halsen.

— Det tror jag, det, nickade Jonas med lysande ögon.

*

Kvällen efteråt fick Jonas en rätt så angenäm och upplyftande stund, då först Maria, sedan Petrus och sist gubben Per Persson kommo till honom på nästan samma klockslag, utan att förut veta af hvarandra.

— Jag tyckte saken skulle ordna sig allra bäst om jag ingenting sade på förhand, utan lät er alla sammanträffa här, sade den förstnämde leende, efter att ha förklarat allt. Nu kunna vi i lugn och ro diskutera, hvem som skall betala. Socknen tar naturligtvis inte betalt af mer än en.

— Det är väl jag som... stammade Maria i högsta bryderi.

— Kommer aldrig i fråga. Jag förtjänade inte heta karl, om du skulle tvingas slita och släpa för en skuld, som du inte rår för. Jag betalar, sade Petrus med en varm blick på sin rodnande hustru.

— Slidder, sladder, sade gubben i sin tur. Här har du pengarne, som sagt var, Jonas. Tusen kronor jämnt. Och tack därtill ska socknen ha, som fostrat upp en så bra sonhustru åt mig.

Jonas tog den sist erbjudna penningbunten under förklaring att han naturligtvis tog af den, som bjöd mest, räknade summan, skref ut kvitto och tackade å socknens vägnar. Hans vanliga talförhet svek honom vid detta tillfälle.

— Jag har aldrig sett något vackrare, sade han efteråt till sin hustru och strök sig öfver ögonen. —

På hemvägen höll Petrus sin hustrus hand i sin. Han kände det som om han vunnit henne ånyo. Och hon tyckte, att ett stort, svart moln plötsligt sopats bort och hon kände att hädanefter skulle solen stråla varm och klar på hennes lefnadsstig.

Per Persgubben gick bakom, småmysande och belåten.

— Hon är värd en miljon, tänkte han.

"Pro Polonia."

UNDER DE DAGAR SOM GÅTT SEDAN Idun offentliggjorde Henryk Sienkiewicz varma vädjan om hjälp för det olyckliga, af kriget förhärjade Polens hungrande folk ha flera krafter satt sig i i rörelse för att organisera hjälparbetet. En vältalig förespråkerska har det polska folket fått hos oss i grefvinnan Julia Ledochowska, en gammal dam ur en af Polens äldsta familjer, som nu i Stockholm arbetar för att få till stånd en hjälpkommitté, som skulle arbeta under lösen Pro Polonia. De skildringar grefvinnan gör från sitt fosterland äro sådana, att de måste öka vårt medlidande och lust att något hjälpa.

De lidanden, berättar grefvinnan, som det polska folket nu genomgår, äro fruktansvärda och kunna knappast med ord beskrifvas. Vid krigsskådeplatsen i Polen ha omkring 200 städer och 9,000 byar berörts af kriget, ja, 5,000 byar äro fullständigt jämnade med marken. Kyrkorna stå i spillror, sädförråden äro tömda och åkerbruket fullständigt lamslaget genom brist på boskap och utsäde. Flera städer, t. ex. det redan två gånger eröfrade Lodz med sina 450,000 invånare, äro fullständigt ruinerade. Fabrikerna äro stängda, och härigenom stå omkring 400,000 fabriksarbetare utan bröd för dagen. Tusentals inbyggare irra i skogarna utan hem, och mödrarna ha ingenting att ge sina hungrande barn. Förhärjande epidemiska sjukdomar, hunger- och fläcktyfus, dysenteri o. s. v., ha utbrutit, framför allt bland barnen, som lidit genom den totala bristen på mjölk. — Och allt detta i mitt stackars land, som står skuldlöst i det nu förhärjande världskriget.

Öfver världen slutes nu en kedja af händer ifriga att söka bringa Polen hjälp i den svåraste hemsökelse, detta land undergått. Att sluta till som en länk i denna kedja är också vår plikt. Vi önskade helt säkert icke stå utanför den ring, som smides samman af solidaritet och medkänsla folken emellan, om en dag nöden och olyckan sprängde våra egna portar.

Listor för tecknande af bidrag finnas utlagda å Iduns redaktion, Mästersamuelsgatan 45. Hjälp det blödande Polen!

SAMTAL MED MITT HJÄRTA

IV.

JAG MÅSTE SÄGA, MITT HJÄRta, att du bereder mig öfverraskningar. Jag hade börjat finna mig så väl, så alltför väl, med den plikt, som tvang mig till overksamhet, jag njöt af enformigheten och fruktade hvarje handling och förändring äfven de minsta, som kunde inverka på min jämvikt. Hur kunde jag då ana, att du ur dina vrår och skrymslen skulle väcka till lif igen den döda formen af mitt jag, som vi kallar "det rifvande fruntimret"? Hur många lättsöfda skuggor gömmer du väl ännu i dina kamrar? Falsk och förtegen är du, full af hemligheter. Du besviker mig, men du glädder mig också med dina ryck af ungdom, när jag trodde dig som allra mest tämd och beskedlig.

Det rifvande fruntimret uppenbarade sig härom dagen på en middag hos min bror och svägerska i stan, dit jag ändtligen beslutat mig för att fara, eftersom Adolf tyckte att jag borde komma ut lite. Där var trefligare än vanligt, men det var väl för att alla grälade så mycket, som folk lär göra jämt, hörde jag sedan, på bjudningar nu för tiden. Det måtte vara besvärligt för dem, som skall se sitt umgänge, de måste antingen riskera stora gräl eller också sätta upp separatlistor på ententevänner och tyskvänner, brattvänner och bratt-antis, och, sedan nu kvinnofriden är så aktuell, på antastade och antastare. Gudskelof att jag slipper — —

Hos min bror gällde det nu kvinnofriden, och så underligt det kan låta, talade vi mest hela tiden om den, det vill säga vi trodde det, men när vi slutade, märkte vi, att vi voro inne på en stor dispyt om spörsmålet huruvida nutidens mödrar voro sämre eller bättre än gångna tiders, och hvad som var individens — i detta fall mödrarnas — plikt mot sig själf och mot släktet. Att det blef kvinnofriden och icke Bratt, torde ha berott därpå, att min bror har två unga döttrar, som äro mycket ute, och ofta blifvit ofredade, när de gå hem från teatrar eller bjudningar. Förr har jag aldrig hört, att de klagade därpå, de tog det för en gifven sak och hade som praktiska unga kvinnor utbildat en bestämd praksis, som de alltid följde.

— Först svarar vi: "min herre tar fel," hjälper inte det, säger vi "jag kallar på polisen" (men vi gör det inte) och tar inte skruf heller, och är de mycket oförskämda, ger vi en örfil hälst med portnyckeln i tumvanten.

Men nu hade det händt två saker. För det första att Marianne, den äldsta, blifvit slagen af en herre, som blef ursinnig öfver motståndet, helt enkelt knuffad in i ett hörn och slagen, medan Ulla rusade uppför gatan efter en polis och ingen fann. För det andra, att det plötsligt gått upp för dem bägge två, att här ha de gått i åratal och nöjt sig med något som helt enkelt var en grof förolämpning i den tron, att det måste så vara. Men, frågade de sig nu, behöfde de verkligen tåla skymford, handgripligheter och risk af misshandel blott därför att de var unga och ville roa sig på kvällarna?

Deras mor, som länge sörjt öfver att hennes döttrar på detta sätt skulle komma i kontakt med råhet och last och få sin unga skygghet aftrubbad och sin stolthet skymfad, hon var lika upprörd som de, ja värre.

— Nå, sade jag, sedan hon länge utgjutit sin harm i så pass starka ord, som det är en doktorinna tillåtet att använda, nå, hvad tänker du göra för att förbättra saken? Tänker du försöka att hämnas på honom, som slog Marianne, och befordra honom till välförtjänt näpst? — Nå, om du inte kan det, hvarför ödar du då din energi på att vredgas öfver en sådan lymmel, som inte är det värd? Hvad jag vill du skall göra? Du skall ta din man under behandling och tvinga honom att i egenskap af stadsfullmäktig verka för att polisen tar itu med kvinnofridstörarna. Det kunde vara någon mening med.

Min blida lilla svägerska såg litet förvirrad ut, ty hon hade aldrig tänkt på sammanhanget med stadsfullmäktige eller på att hennes man kunde ha något ansvar. Men nu var hon så upprätad som en dufvomoder kan bli, när hennes ungar angripas, och hon sade med ett plötsligt heroiskt beslut: ja, det skall jag göra! Minsann.

— Det skulle ju göra pappa löjlig, sade flickorna, och oss med, då får det förr vara. Snälla mamma, vi kan väl i stället få flytta till en mindre fin stadsdel, där det inte bor så mycket herrar? Vi har vänner som bor på Kungsholmen, och de säger, att på andra sidan Tegelbacken händer dem aldrig något. Hvarför skall vi nödvändigt snobba med att bo vid Strandvägen, som är den värsta gatan i hela stan?

— Jag tror, sade jag, att pappa kommer att anse det besvärligare att flytta med praktik och allt.

— Besvärligare än hvad? frågade husfadern i dörren.

— Än att införa kvinnofriden i Stockholm, lilla du.

— Skall j a g?

Jag såg på min svägerska, att hon hade på läpparna att säga: ånej, vi bara skämtar, så att jag ryckte in ögonblickligen. Det var det rifvande fruntimret, som vaknat.

— Jo, ser du, sade jag, vi fyra, vi tycker, att när vi betalar våra skatter till staden, och dryga äro de, då uppfyller vi v å r del af ett kontrakt med staden. Men staden fyller inte sin. Vi betalar inte bara för att det skall finnas gator, utan för att vi ska kunna gå i fred på dem, trygga och säkra, när vi behagar, vi må vara gamla eller unga, de gamla riskera ju åtminstone sina handväskor. Det är inte fair play att bedra oss på vår oförgripliga rättighet. Hvar människa har något, som den blir ursinnig öfver, och här ser du den punkt, mot hvilken mitt rättsmedvetande reagerar.

— Anser du verkligen? frågade min bror, att polisen skulle vara i stånd, om den ville, att bortrensa detta inrotade oskick? Här rör

du ändå vid djupare samhällsproblem (hm, hostade min svägerska).

Jag svarade, att jag trodde inte det var nödvändigt att skapa om mänskligheten för att få bort okynnesantastandet på gatorna, efter det inte fanns andra större städer, som var tryggare än Stockholm. Och den kontingent af stockholmska nattherrar, som roar sig med att skrämma och ofreda damer om nätterna, att inte tala om värre saker (hm, från svägerskan), ja, de hade nog feghetens bägge karaktäristika att vara lika rädda för de starkare, som modiga och morska inför de svagare. Så att de skulle säkert låta skrämma sig snart nog till att låta bli sin lilla nattliga sport, trots det nöje den bereder dem. Det var inte fråga om att förbättra dem, endast att hålla dem i skräck. Och det var det opinionen, understödd af stadsfullmäktige, skulle tvinga polisen till.

— Ni får väl hota med att inte betala skatt annars, föreslog min bror, då han inte ville svara direkt, antar jag.

— Kära du, sade jag, det finns många sätt, med hvilka vi kunde tvinga oss till att få vara trygga på gatorna som bakom vår egen dörr, i fall vi verkligen alla beslöte oss för att använda dem. Men om jag vägrade att betala skatt, så skulle jag inte få mer än hundra med mig. Och detta skulle inte alls bevisa, att vi endast vore hundra, som önskade en förändring, men man skulle kanske tyda det så. Jag vet också ett annat sätt, något ofarligare, och nu skall jag höra hvad ni flickor säga om det. Kvinnorna skulle besluta att uppsätta rapporter och insända dem till öfverståthållaren om våra erfarenheter från tillståndet på gatorna. En kommitté låter trycka och sprida ett formulär till rapport med kolumner för plats, dag och tid och art af öfverfall och öfriga omständigheter. Under en månad föras noggranna anteckningar och så sändas formulären in. Men då måste återigen så många vara med, att det inte går an att officiellt skylla dem alla för sensationslystnad, lögnaktighet och hysteri. En hög öfverhetsperson svarade en deputation af kvinnor, som för några år sen uppvaktade honom i syfte att få en förbättring af gatufriden: ja, se jag vet ingenting, för jag är aldrig ute så sent om nätterna. En sådan rapport har jag tänkt mig skulle vara lärorik för alla dem, som fortfarande ingenting vet och tycker, att vi bråkar i onödan.

— Kära du, sade min svägerska, tror du verkligen, att en sån plan går att utföra?

— Om den sattes i gång, frågade jag, skulle du vara med och utföra den och låta flickorna deltaga?

Min svägerska tittade på sin man och sina döttrar. Nej, sade hon, nej jag tror inte det. Vi skulle bara göra oss löjliga. Flickorna får väl ta bil.

— Nå, sade jag, beklaga er inte heller nästa gång Marianne blir tagen i armen eller Ulla öfveröst af fula ord! Jag därute i min villastad har inte ondt af hvad som sker på Stockholms gator om kvällarna, men så sannerligen, att jag inte ändå ämnar försöka att sätta något i gång. När lillan blir stor och vill gå på teatern och ha lite trefligt och vara ung om en tio år eller så, då vill jag, att här ska vara ordning i Stockholm.

Och därför tycker du att det är bäst att börja i tid? frågade min bror. Du är riktigt lik dig som förr i världen. Men förresten, mödrar ha andra plikter. Om de uppfostrade sina söner väl och gåfve dem ett vackert minne af osjälfvisk ren kvinnlighet, om de svarade öppenhjärtigt på deras frågor, så skulle de inte sedan, när de blefve stora, o. s. v. — — —.

Nedanstående skildring utgör det åttonde porträttet i den serie personkaraktäristiker, som ansluter sig till vår stora pristäfling "Iduns fria val", angående hvars bestämmelser vi hänvisa till täflingsprospektet i n:r 1.

8. En utländska.

DET BÖRJAR FÖRTJUSANDE, alltid.

Man kan finna det utländska idealet, när man som gymnasist en sommar skickas till en småstad i ett främmande land för att lära språket. Man spelar krocket med dottern, mottar ett intryck för lifvet och talar språket som en inföding, när man kommer hem... Man kan också råka anlöpa en hamn i närheten af en badort, där det om aftonen tillfälligtvis är bal. Så fort kan det ske... Man kan komma neddalande i en ballong, med hvilken man några timmar förut under folkets jubel stigit upp från Lagårdsgärde. Ballongen är nog intelligent att slå ned öfver ett gods, där det finns döttrar, och ens öde beseglas... Det går också för sig att en varm sommardag på Gustaf Adolfs torg af en distingerad herre (omgifven af de sina, bland hvilka märkes etc.) bli tillfrågad om närmaste vägen till Norrbro. Och när man lite senare, i den klara junikvällen återfinner sällskapet på Hasselbacken, känner man sig rent af skyldig att å nationens vägnar gå fram och fråga hvad de tycker om Stockholm. Resten ger sig själf.

Det kan ske på mångahanda sätt, och är alltid förtjusande i början. När man ser ett par af blandad nationalitet, frågas det därför gärna: hur fann de hvarandra? Det finns i regeln något att berätta, något som stöter på romantik. Preludiet tar sig vida mindre banalt ut än i normalfallen, då det ofta nog inskränker sig till en sejour i Lysekil, en bal på Grand, eller att man har plats vid samma pulpet på ett kontor.

Sedan den diskreta och ömsesidiga undersökningen af familjernas anseende i sina respektive hemland verkställts och utfallit till belåtenhet — sedan den till denna art Carlén-roman hörande pröfvotiden gått till ända under ständig förkofran af den unge svensken i det främmande språket (hon föredrar att låta honom uttrycka sin ömhet på hennes modersmål) — sedan hon varit här och lärt sig säga Skål och i tysthet resignerat inför våra "små förhållanden" — sedan en oändlighet af skrifvelser och intyg gått fram och tillbaka mellan den fjärran orten och här för att lysningen ska bli riktigt laglig — så reser han ut i sällskap med sin far och en syster, "som har godt af att se sig om lite", och bröllopet står under gamman och stråt... Någon egentlig bröllopsresa behöfver knappast komma i fråga — man har allaredan flackat tillräckligt för detta giftermåls skull. Den förfriskande omväxlingen består snarare däri, att man nu ändtligen har lof att slå sig till ro.

Sen börjas det — det som kommer efter den förtjusande början.

Det stackars barnet förnimmer tid efter annan en stigande motvilja mot att lämnas ensam, och slutligen går det så långt, att hon känner sig ensam äfven i människors sällskap, ja, till och med när hennes tillbedda make sluter henne till sig och hviskar: Enfin seuls...

Hon känner at detta ginungagap af ensamhet skulle kunna fyllas af blott en liten atom från gamla hemmet — medan de oceaner af ömhet, som hennes man och alla andra snälla människor ösa däri, endast få det att gapa större och större. Hon ligger i kamp med hemlängtans dämoner, som hon aldrig tror sig kunna rå på. Hon skrifver hem och berättar om allt, allt det nya, obegripliga, allt det roliga och vackra, som visst inte saknas, men snart nog också om sådant, som hon lofvat sig själf att aldrig vilja förråda, rena småsaker, som plåga henne outsägligt. Ju mer hon upptäcker af den värld, i hvilken hon ännu inte hunnit växa in, ju konstigare ter sig alltihop. Hvilket land — hvilket bedröfligt klimat — hvilka kuriösa inbyggare — hvilka seder och stelbenta umgängesformer. "Min man är snäll och god, ridderlig och öm, han gör hvad han förmår, men, o mamma, hur ska det gå..." Så klagar den främmande fågeln i bur.

Det är inte bara detta med jungrfun, till hvilken man naturligtvis måste tala svenska, och som gör galenskaper, om inte denna svenska är någorlunda korrekt. Förliden dag, då parlören inte var till hands, skickades hon ut i stan för att hämta ett stadsbud och kom tillbaka med en påse potatismjöl... Och hur ska det inte kännas för den, som varit uppfödd med världspressens ledande organ, att inte få sina tidningar förr än de blifvit två dagar gamla... En landsmaninna, som man träffat af en slump, berättade att hon gått igenom detsamma, men nu var det öfver, det tar sina år, sen rör man sig som hemma. Under tiden får man trösta sig med en årlig bjudning på legationen, eller hålla sig framme vid någon kongress för att vid middagen få en landsman till kavaljer. Det förfriskar, vore han också rikets värsta träbock. Det säkraste medlet är i alla fall att emellanåt göra en ferieresa hem. Då lär man sig småningom sanna det gamla ordet: borta är bra, men hemma är bäst... ens eget hem i det nya landet.

Det växer ej mossa på rullande sten — omplantering föryngrar. Den som har ett par fädernesländer att röra sig i, förtvinar ej så hastigt som den, där är fastgrodd på samma fläck. De äro charmanta och fulla af lif, de utländska damer, som genom äktenskap blifvit svenskor, som inöfvat vårt språk och lärt sig förstå våra seder — kanske bättre än vi själfva.

Må detta tjäna som en vink åt dem, som tänkt ge den utländska sin röst, men blifvit tveksam inför min skildring af omplanteringens besvärligheter. En dyrbar planta är väl värd att man vattnar den med sitt hjärtas blod, tills den hunnit slå rot och gå i blom.

MOGENS LANG.

Lärarinnor.

Af MARIA ALMÉN.

I.

FORR I VÄRLDEN FICK MAN OFTA höra: "Hon ser då ut som en lärarinna!" eller "en riktig lärarinnetyp!" m. m. i den vägen. Sådant hör man numera sällan, eftersom "typen" mer och mer försvinner, då en lärarinna, trots tidens specialutbildning, har tillfälle till en långt allsidigare utveckling, än man hade under gångna tider. Hon har numera rätt att först och främst vara människa och hon slipper att dagen i ända tänka på att ta sin värdighet i akt, ej endast med hänsyn till sina elever utan med omtanke för hela sin omgifning.

Tänk att vara lärarinna d e n tiden och en u n g

lärarinna till! Inte gick det då an att vara lika glad och lefnadslustig som andra ungdomar: man var ju uppfostrarinna af ett yngre släkte, och det måste synas på min och hållning! Äfven toaletten måste anpassas efter "kallet". Inte kunde det gå för sig, att en lärarinna använde hvilka ljusa, glada färger som helst eller valde ett alltför estetiskt snitt för sin dräkt. Man måste tänka på sin ställning! Och den plikttrogna, samvetsgranna lärarinnan tänkte, och den stränga, fordrande allmänheten tänkte, och resultatet af alla gemensamma tankar för de kära barnens bästa blef "typen", den sedan så förkättrade lärarinnetypen.

Kan du se henne för dig: en ung sympatisk kvinna med rena, men stränga drag, slätkammadt hår, en enkel, ytterst välvårdad dräkt, men oberoende af modets växlingar, inga spetsar, ingen grannlåt — sådant skulle väcka anstöt! Vidare ett ängsligt bevakande, att ej någon liten förarglig lock skulle krypa fram vid örat och förråda ett fåfängt kvinnohjärta.

Inte gick det heller an, att en lärarinna uttryckte sig lika "vårdslöst" som annat folk — hvilken föreställning skulle man väl då få om hennes kunskaper i vårt vackra svenska språk! Nej, grammatikaliskt noggrant måste modersmålet ljuda från en lärarinnas läppar, så var den allmänna uppfattningen. Däraf det gamla utslitna omdömet: "Hon måste vara lärarinna — hon talar som en bok!"

Stackars unga flicka! Det var nog inte alltid så lätt att afsäga sig "mänskligheten", därför att man hade studiebegåfning, och lärarinnekallet då var den naturligaste vägen. Äfven om man valt banan, emedan man sett för djupt i klara, strålande barnaögon, kunde det nog kännas litet hårdt att ej få vara ung bland de unga och glad bland de glada. Nog hände det också, att tiden medförde en bitterhet och en onödig stränghet, som ej från början funnits hos den unga fostrarinnan. Därmed vill jag ej på något sätt förorda den k l e m i g h e t, som vunnit ett ej litet insteg bland många moderna pedagoger.

Nåja, det är kanske länge sedan man såg den typ jag här framställt, men säkert är, att nutidens lärarinnor inta en helt annan ställning, än hvad en lärarinna gjorde för knappast trettio år sedan. Endast de sista åren ha medfört en alldeles ny frihet för henne i allt. Genom stipendier och anslag ha de flesta lärarinnor vid våra högre skolor tillfälle att göra resor i utlandet. I stället för den forna isoleringen får hon nu lefva sitt lif så individuellt som möjligt, och ständiga studiekurser ge henne tillfälle att alltjämt föröka sina kunskaper, så att den gamla inskränkta uppfattningen, att en lärarinna från början måste kunna allt och vara nära nog fullkomlig, fått vika för ett trefligt och godt kamratskap mellan lärarinnor och elever.

Hvad skulle forna tiders disciplar ha sagt om en fråga besvarats med följande ord från katedern: "Det vet jag inte, men jag skall ta reda på det till en annan gång", ett svar, som vår tids skolgossar och skolflickor finna alldeles naturligt, eftersom ingen människa, ej ens den lärdaste professor, är allvetande. Förr hade det ej gått för sig, men man får tillägga, att skolbarn då ej hade rätt att fråga på samma sätt som nu. Hellre än att uppenbara "bristerna" fingo barnen sitta tysta och undrande med sina oklara begrepp. Ja, jag vet till och med ett fall för knappt tio år sedan, då en föreståndarinna ej tillät sina unga kollegor att slå upp ord i ett lexikon, då skolflickorna händelsevis kommo in i kollegierummet, ty "det såg så okunnigt ut"!

Själf har jag lyckligtvis ej varit med om lärarinnornas isoleringsperiod, ty redan under min skoltid hade man, som väl var, börjat lossa på banden, och jag har också de soligaste och gladaste intryck af dem, som hade min och mina kamraters undervisning om hand. Det hindrar ej, att man under studietiden mött en och annan "typ", både af det dystra och stränga slaget samt ljusa, glada solskenslynnen, som kommit skolrummen att eka af muntra skratt.

Det skall bli mig ett kärt nöje att få framställa några af dessa fostrarinnor, som djupast inpräglats i mitt minne, och jag gör början i detta nummer.

II.

Vi hade henne en kort tid i svenska, då jag var en liten tös på 12 år. Hon var liten och späd med stora mörkbruna sammetsögon och en rikedom af svart hår. Ansitet var mjukt, rundt och barnsligt, men präglades på samma gång af ett allvar, som man sällan finner hos den ålder hon representerade. Hon var förtjusande på alla sätt och blef snart föremål för skolflickornas svärmeri.

Hvad som särskildt tilltalade oss var, att hon kom direkt från Uppsala, där hon legat några år för studier, att det hängde en studentmössa på väggen i hennes rum, ett kärt minne från hennes mogenhetsexamen, samt att hon visade ett personligt intresse för hvar och en af oss. För öfrigt ägde hon en musikalisk stämma, en stor lätthet för att uttrycka sig och en särskild förmåga att entusiasmera små känsliga barnasjälar. Hon var endast vikarie för en termin och skulle därefter återvända till Uppsala, hvilket gjorde henne ännu intressantare i våra ögon.

Intill dess hade jag aldrig hört någon läsa så hänförande vackert som hon. Hon brukade ofta vid deklamationsöfningarna läsa än ett än ett annat för oss, och hennes föredrag gjorde ett outplånligt intryck. Än i dag kan jag i minnet höra hennes välljudande stämma, då jag läser något skaldestycke, som hon först gjorde oss bekanta med. Hur fint och själfullt föredrog hon ej sådana små pärlor som Harpolekaren och hans son och Snoilskys lilla dikt För sent! Men så var hon också syster till vår främste operasångare, hvilket vi ej då hade en aning om. Säkert är, att hon gaf mig mitt första begrepp om hvad verklig välläsning är.

Något, som kanske slog ännu mera an än läsningen, var de "fosterländska tal", hon emellanåt höll för oss. Nog visste vi förut, att Sverige var vårt fosterland och att vi voro svenska barn, men det var först hon, som lärde oss, att det låg en rikedom och ett ansvar i detta. Aldrig hade vi förut förstått, att v i, småtöser, kunde uträtta något för vårt land — då måste man ju vara riksdagsman eller soldat eller något dylikt! Hvad kunde väl en liten flicka, som ännu sprang i korta kjolar, uträtta? Jo, hvarje vänligt ord, hvarje god gärning, hvarje samvetsgrann pliktuppfyllelse var en tjänst åt vårt land. En liten flicka kunde göra ofantligt mycket, särskildt för trefnaden i hemmet, och Sverige bestod af många hem. Ju bättre och kärleksfullare tonen var i Sveriges många hem, desto bättre skulle den fosterländska andan i vårt land bli.

Hvilken glad och stolt pliktkänsla framkallade hon ej hos oss! Man har sagt, att ord och tal ingenting betyda vid barnuppfostran, men detta är ett stort misstag. Hvarför skall man alltid utgå från öfverdrifterna — om man ej finner den rätta punkten vid nordpolen, far man genast i väg till sydpolen! Det är klart, att långa och tröttande förmaningstal sällan medföra något godt, utan snarare väcka leda och opposition hos barn och ungdom, men de rätta orden i det rätta ögonblicket förfela aldrig sin verkan, de må vara af uppmuntrande eller bestraffande art.

När vi hörde hufvudpersonen i denna lilla skildring tala om vårt lands skönhet, var det så det gick genom märg och ben på oss, små svenska skolflickor. Aldrig hade vi drömt om att Sverige kunde vara så underbart vackert!

Så tydligt jag minns henne vid sådana tillfällen! Sällan satt hon i katedern. Hon gick sakta fram och tillbaka och stannade emellanåt framför än den ena än den andra af oss. De stora, mörka ögonen lyste af hänförelse, det vackra hufvudet kastades emellanåt stolt bakåt, och kring den barnsliga munnen fanns ett drag af beslutsamhet och kraft, som gjorde hvarje hennes ord till ett kungsord.

Naturligtvis var sorgen stor, när vi skulle skiljas från henne, och in i det sista sökte vi på allt sätt visa henne vår tillgifvenhet.

Ej långt därefter fingo vi höra, att hon skulle gifta sig med en mycket lofvande ung vetenskapsman och att de tänkte bosätta sig i Paris. Detta senare väckte en oerhörd förvåning hos oss, och det var ej utan att vi ogillade platsen för hennes nya hem. Hur kunde h o n, som älskade sitt fosterland högre än allt annat, vilja öfverge Sverige, det skönaste och bästa land i världen! Det kunde väl ej kallas fosterlandskärlek!

Barn ha sannerligen stora kraf på sina stackars ideal i denna ofullkomliga värld!

Dock är att tillägga det hon numera på allvar återbördats åt fosterjorden i sin egenskap af maka åt Svea rikes nye ärkebiskop.

Idun

Mitt förslag.

MEDAN LÄRARELÖNENÄMNDENS BEtänkanden göres till föremål för många betänksamma uttalanden och klandras skarpt af lärarkollegier och enskilda pedagoger i de delar, som beröra kvinnornas ökade befordringsmöjligheter inom läroverk och seminarier, har en flickskoleföreståndarinna, fröken Frida Landsort, kommit med ett eget förslag till lösning af det kvistiga spörsmålet. Det är så kort och godt, att det bör mottagas med glädje af än så suramanliga kritici af lärarinnornas prestationer.

Denk an die Menschen nicht,
denk an die Sachen!
Goethe.

NÄR LÄRDA LÄRARE, SOM ALDRIG ljuga,
slå fram, att lärarinnor aldrig duga
så bra som de att hålla disciplin
och undervisa i aritmetiken,
i algebran och i geometrin
och den fatala grammatiken,
att dessa arma, slöa lif,
som aldrig tagit ett initiativ,
formellt blamera sig eländigt,
och att de skratta jämt och ständigt,
hvad ska vi stackare då ta oss till?
Ska vi beskedligt tiga still,
när folk så där begynner prata
och gnata?
Ska vi bli stötta? Gråta? Eller le?
Finns kanske något bättre? Låt mig se!
Hvad säger ni om mitt förslag, ni andra:
att utan prut
ta i och göra resolut
vårt bästa bättre än förut.
Att vi försöka, lär väl ingen klandra,
och kanske bli vi så pass bra till slut,
att vi förvandla fån och bänglar
till lärdomsljus och dygdeänglar,
en konst, som mannen, endast han,
men ännu ingen annan kan.
Ska vi beslutsamt lägga an
på det formella? Ska vi ta och hålla
oss friskare än någon man
och aldrig låta bagateller vålla,
att någon enda af oss kan bli bet,
när hon med kläm vill visa, hur hon vet
att hålla disciplin med munterhet?
Säg, ska vi kort sagt lära oss att trolla?
Och ha vi ändå ingen chance
att bli adjunkter och lektorer
och kanske till och med rektorer,
så skapa vi — och det med elegans
och utan insinuation om skälet
till hela det här lärargrälet —
en liten undervisningsrenässans,
som ingen, kvinna eller man, behöfver
förargas öfver.

FRIDA LANDSORT.

FRÅN HÄNDELSERNA

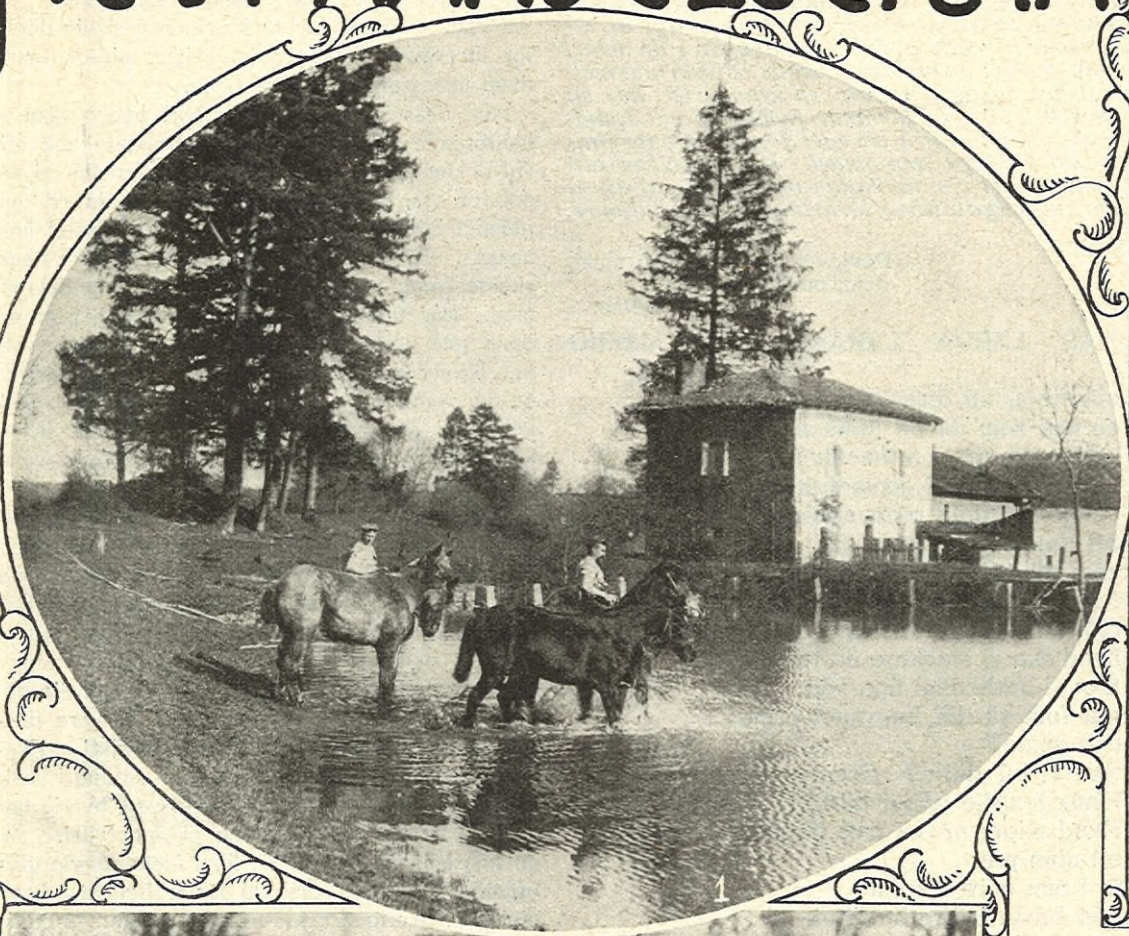

1. En våridyll från västfronten. Tyska soldater i St. Mihiel bada sina hästar. 2. Scen från ett fältlasarett i Sejny på ostfronten. En fransport af svårt sårade har nyss anländt. Vänner och fiender komma till hvarandras hjälp. Osårade bära sina svårt sårade kamrater på ryggen. 3. Dr Sven Hedin vid ostfronten i sällskap med ett par österrikiska officerare, som förklara de kämpande truppernas strategiska rörelser. 4. Ett antal ryska krigsfångar, som under marschen till Tyskland rasta vid ett vattendrag för att släcka sin törst. 5. Bismarck-dagen, den 1 april, i Berlin. Folkhyllningen framför Bismarck-statyn invid Riks-

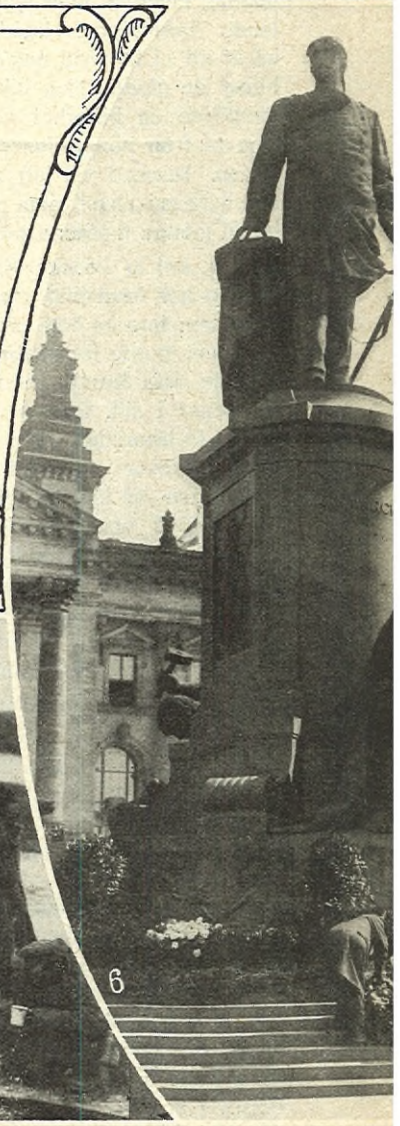

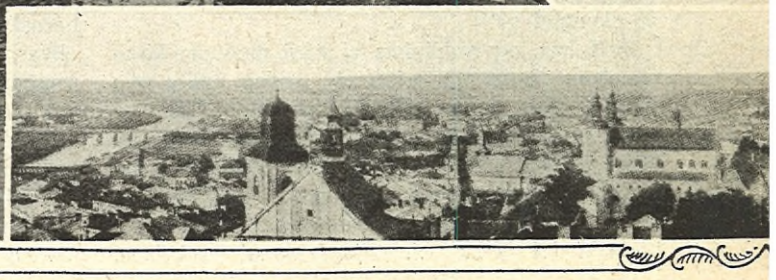

UTE I VÄRLDEN

dagshuset i Berlin. 6. Rikskanslären Bethmann-Hollweg nedlägger en krans vid foten af Bismarck-statyn. 7. Det af ryssarne efter 4 1/2 månaders belägring eröfrade Przemysl, som in i det sista hjältemodigt försvarades af österrikarne. 8. Vår i Aisne i norra Frankrike. Tyska soldater spela skat. 9. Utdragande tyska trupper följas på väg af sina anhöriga och vänner. 10. Soldaten och hans käresta. En sista promenad före afresan till fronten. 11. Scen från en gata i Jerusalem under mobiliseringsdagarna. 1, 8 Leipziger Presse Büro foto. 2—4, 9, 10. Presse-Photo-syndicat. 5. 6. A. Grohs foto.

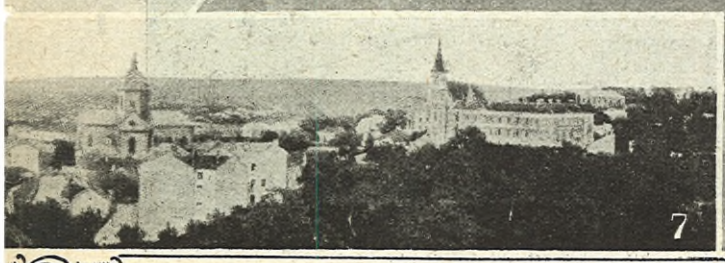

FRÅN SCENEN OCH ESTRADEN

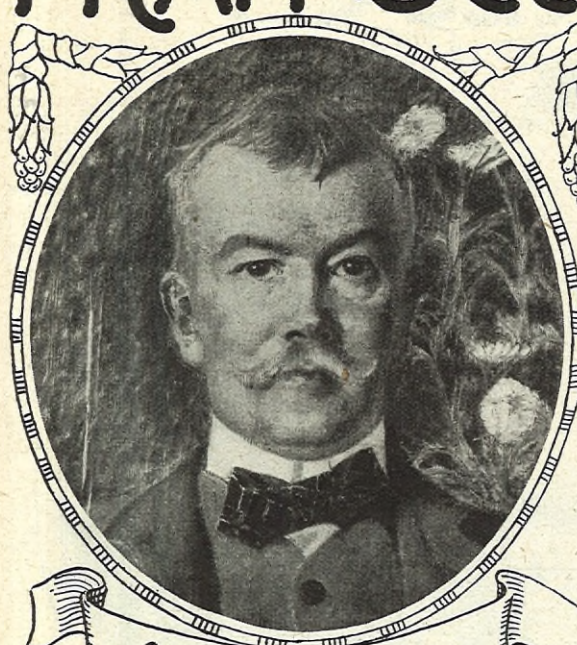

Emil Sjögren

Madame Charles Cahier

Som Ortrud i "Lohengrin".

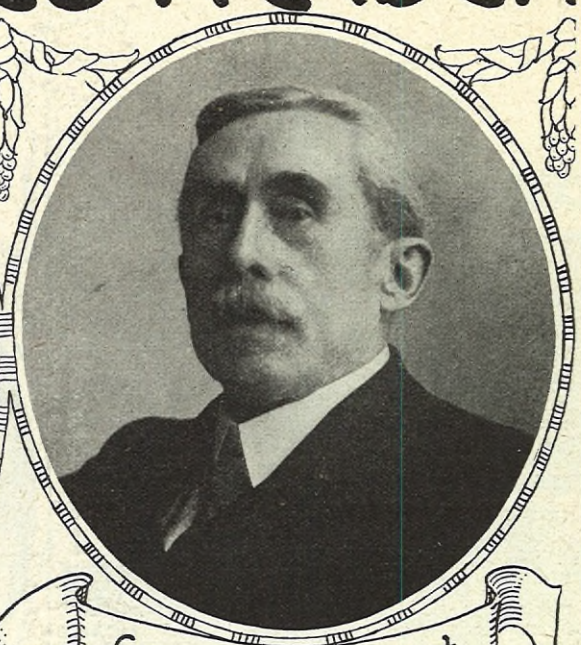

Conrad Nordqvist

MADAME CHARLES CAHIERS GÄSTspel på Kgl teatern hade intet med de artificiella divaföreställningarna att skaffa. Hon är en stor artist ej blott i reklamnotiserna, utan också på scenen. Hennes Carmen var visserligen hvad apparitionen beträffar en ful Sevillaflicka; vi, som under många år varit bortskämda med fru Jungstedts bländande Carmen-typ, kunde inte undgå att göra jämförelser. Men madame Cahier hade ej sjungit många takter, förrän hennes fulländade konstnärskap blef klart för publiken, som sedan mötte henne med ett från akt till akt stigande intresse. Den stora vackra rösten, lika omsorgsfullt utbildad i alla lägen, den skarpt genomförda dramatiska gestaltningen af hvarje scen med det i början betonade sorglösa och koketta i Carmens karaktär och sedan skiftningen från lättsinnig munterhet till djup tragik inför dödsaningen — allt sammantaget danade en tondramatisk skapelse, som absolut förtjänade epitetet mästerlig. Detsamma kan förbehållslöst sägas äfven om hennes Ortrud i "Lohengrin", där hon gaf åt partiets vokala del en än större glans.

Konsertföreningens system med de oupphörligt växlande dirigenterna har senast fört operans förutvarande italienska kapellmästare Tullio Voghera upp på anförarpallen. Häromkvällen anförde han César Francks strålande och lidelsefulla D-dur-symfoni, som han "utlade" med berömvärd klarhet och känslighet. Föreningens senaste söndagsmatiné var ägnad hyllningen af en musiker, som gjort en stor och betydelsefull insats i Stockholms musiklif, nämligen hofkapellmästaren Conrad Nordqvist, hvilken då, ehuru alltjämt ynglingen i sinne och håg, fyllde 75 år och af denna anledning ledde matinéprogrammet. Han blef därvid föremål för de mest hjärtliga hyllningar. — Den populäre musikerns och stockholmarens lefnadsbana företer ej så få intressanta stadier från det han, 8-årig, inträdde vid Västgöta-Dals regemente, där fadern var anställd, följde med på ett fälttåg till Danmark och bars på trumman af de ädlre kamraterna, när de små benen nekade att göra tjänst under långa tröttande marscher, och så växande genom åren till kör- och orkesterdirigent, musikpedagog, kompositör, hofkapellmästare vid Kgl. operan och en tid till och med direktör för samma konstanstalt. Operan lämnade han 1908, men är fortfa-

"Muntra fruarna i Windsor" på Intima teatern. Scen ur sista akten. Från vänster: Fru Page (fru Erastoff), John Fahlstaff (hr Arehn), Fru Ström (fröken Appelberg), Herr Ström (hr Ståhl), och Sir Evans (hr Carlsten). Ateljé Jæger foto.

rande verksam på olika områden inom den konst, som han alltid älskat så högt och ägnat sina bästa krafter.

En konsert af Emil Sjögren med idel verk af kompositören afslöt den föregående veckans musikfilldragelser. Programmet upptog, utom sånger och pianostycken, violinsonaterna n:r 5 i a-moll och n:r 2 i e-moll, af hvilka särskildt den sistnämndas fägring ej kan förblekna inför någon tidssmak. Utom konsertgifvaren medverkade fröken Märtha Ohlson och hr Julius Ruthström.

*

Sir John Fahlstaff promenerar om aftnarna sin tunga lekamen på Intima teatern. Det är Shakespeares "Muntra fruarna i Windsor", som ges. Men denne Fahlstaff är icke den store "sir John för hela Europa", utan en ganska medelmåttig riddare och ett fullkomligt rö i de muntra Windsorfruarnas händer. Det ålderdomliga lustspelet har ju alltid ett historiskt intresse tack vare de mustigt tecknade borgartyperna. Hr Arehns Fahlstaff saknar humöret, han spelar tekniskt skickligt men torrt. De bästa voro hr Carlsten som sir Evans och fru Erastoff som fru Page. Uppsättningen på det trånga scenutrymmet förtjänar beröm.

Vasateatern ger under stor tillslutning från publiken en rolig tysk sångfars, "Två man om en änka!" af herrar Kessler och Stobitzer, med musik af V. Hollaender. Herr Barcklinds goda humör och ypperliga skådespelartalang i rollen af kalfaktor, som för någon tid lefver och andas i lyckans solsken, förskaffar honom helt säkert ett tacksamt erkännande från alla, som i dessa tunga tider få sig ett välbehöfligt skratt åt hans äfventyr.

Slutligen är att anteckna Anna Behles barnföreställning med dans af Karin Eckstein och Einar Nerman jämte fröken Behles yngre elever. Allesammans gjorde sitt bästa och att det inte är litet, vet enhvar, som förut varit i tillfälle att öfvervara dessa intagande och roliga dansuppvisningar.

ARIEL.

Litteratur.

Skissblad om poeter. En essaysamling af Fredrik Vetterlund.

Omnämnandet af denna bok, hvilken utkom några dagar före jul, har af utrymmesskäl måst anstå tills nu — ett dröjsmål, som för öfrigt kan ha sitt gagn, eftersom det f. n. råder ett visst lugn på den litterära marknaden och ett arbete som detta bör njutas i ro af den litteraturintresserade läsaren. Ty Fredrik Vetterlunds "Skissblad om poeter" är en förnäm bok, en bok af en fin, varm ande, hvars ideella läggning företrädesvis lockar honom att fördjupa sig i och definiera strömningarna i äldre och nyare svensk romantisk diktning. Fosforisternas sångarhof, förhärligadt och begabbadt som få diktarskolor, har i nyare tid väl näppeligen haft en mera hängifven uttolkare än Fredrik Vetterlund. Om man får antaga en själarnas preexistens, torde hans en en gång ha suttit vid den Atterbomska sånggudinnans fötter. Och han är ändå tillräckligt barn af sin tid för att midt i det hesperiska skönhetsriket upptäcka det tomma glittret, den falska klangen, den teatraliska gesten och med ett fint snitt af sin kritikerstilett afskilja det äkta från det oäkta.

De nu föreliggande essayerna inledas med en kort öfverblick af svensk romantik, sådan den gestaltade sig i början af det nittonde århundradet, då, för att begagna författarens egen klarläggande formulering af fosforismens intåg i en förnuftstorr idévärld, "det ödsliga och förvittrade Voltaire-löjet omdanas till ett rosigt barnaanlete, som ånyo ser tillvaron med barnets oskuldsblick — hvarje intryck är friskt, lifvets träd skjuter åter gröna skott, det klingar mellan dess grenar, och det står en doft af vår, en glans af morgon omkring det." Kapitlet "Några Rydbergsstudier" är i hufvudsak ägnadt Singoalladikten, som här underkastas en öm och inträngande analys, hvars läsande ovillkorligen väcker lust till ett upplifvande af bekantskapen med den äktromantiska dikten. Uppsatsen afslutas med några utsökta sidor om hellenismen i Rydbergs diktning, hans förhärligande af Antinousidealet, ynglingagestalten i dess vårliga blomning och renhet.

Om C. D. af Wirsén har författaren åtskilliga lika vänskapsfulla som sanna ord att säga — med all rätt framhäfver han Wirséns storhet som skald, en storhet, som låg mindre i idéernas djup och originalitet än i den spiritualistiska världsåskådning, som förlänat många af hans dikter en vibrerande evighetsklang.

Erik Axel Karlfeldts af jordmust, vildblommor och friskt svenskt blåsväder sammangjutna sång är lika schwungfullt karaktäriserad som idyllikerna A. T. Gellerstedt och E. N. Söderberg erhållit en dem motsvarande stilmjuk och skir behandling. Och hvem kan vara bättre än Fredrik Vetterlund ägnad att ge Skåne-skalden Ola Hanssons känsliga och nervösa diktaranlete dess rätta belysning mot bakgrunden af det skånska landskapet, som först i O. H:s vers och prosa afslöjade sin skönhet och mustrika odling i svensk litteratur.

Ännu mycket annat gömmes inom den 400-sidiga volymen, men utrymmet förbjuder anmälaren att dröja härvid, hur frestande det än kunde vara. Han önskar endast tillägga, att arbetet i sin helhet äger en själfullhet i tonen och en klarhet i analysen, som ställer det högt inom vår essaylitteratur.

*

Adolf Paul: Strindberg-minnen och bref. Litteraturen om August Strindberg blir väl en gång, också den, ett bibliotek för sig. Det nu utkomna bidraget till kännedomen om Lokegestalten i förra århundradets svenska diktkonst ger en rätt begränsad bild af människan och skalden Strindberg. Men för den läsare, som ej har någon förutfattad afvog mening om bokens hjälte, blir intrycket starkt nog ändå inom den lilla ramen. Helt konsiderationslöst framlägger författaren dokumenten till beskådande och binder samman dem med egna reflexioner och skildringar från deras vänskapsår, hvilka, hvad man än må säga om dem, just inte fylldes af de lugna upplefvelsernas ro och harmoni. Strindberg var en elektricitetsmaskin med ständiga urladdningar, och den, som befann sig inom räckhåll härför, fick vänja sig vid att blixtarna fräste kring öronen på honom både i ny och nedan.

Gripande och ej så litet förödmjukande för oss, Strindbergs landsmän, är hvad som genom brefven kommer i dagen om den ekonomiska misär, hvari diktaren lefde större delen af sitt lif. Ett geni som han med ibland endast några kronor på fickan samt hotad af utmätning och andra vedervärdigheter, medan intäkterna af hans rika produktion strömmade i främmande portmonnäer — det ger just ingen hög föreställning om ansvarskänslan hos våra kulturvårdare. För öfrigt framgår det af Adolf Pauls bok att ovanligt mycket af hvardagslifvets krassaste och banalaste yttringar ingrep i Strindbergs diktartillvaro och irriterade honom med sina plågor. Detta förklarar också i viss mån hans obehärskade lynne, äfven om det inte kan ursäkta hans onda utbrott mot dem, som ville honom väl.

Men läsaren får också muntra inblickar i det bohêmelif Strindberg och andra skandinaviska författare förde i Berlin på 90-talet, och hur skalder behandla hvarandra mellan skål och vägg.

Det första sammanträffandet mellan Strindberg och Holger Drachmann på en restaurang vid Unter den Linden ger ett roligt exempel. Jag citerar:

"Och där stötte vi på den gamle, evigt unge Drachmann, hög och stor som Odin själf, glad, leende och öfvermodig, som vore det en bagatell för honom att köpa hela världen! Han började genast att berömma Strindberg; — denne besvarade artigheten med samma mynt. Den ene svor högt och heligt på, att den andre var världens störste diktare. Och när de det hade gjort, så drack de brorskål och talade om i förtroende för hvarandra, att ingendera hade läst en rad af den andre!"

Strindbergs äktenskap nummer två, hvilket, som bekant, fick ett lika disharmoniskt förlopp som det första och tredje, beröres i några breffragment, och boken slutar med ett par korta meddelanden från 1911, då titanens krafter voro brutna och hans lefnadssol hastigt dalade.

Det är ingen uppfriskande lektyr, dessa erinringar om ett sällsamt svenskt författaröde, men den erbjuder tvifvelsutan vissa nya fakta, hvilka komplettera hvad Strindberg med den honom egna oförbehållsamheten redan blottat om sig själf i sina skrifter. Och betraktadt ur denna synpunkt har arbetet sitt gifna värde.

*

Ett starkt folk. Intryck från Tyskland och tyska västfronten af Karl Hildebrand.

Det sades häromdagen af någon, att tyskarne äro missnöjda med sina stamförvanter norr om Östersjön. Vi uppträda ej som ett neutralt folk bör, och man börjar inom det tyska riket misstro våra germanska sympatiers äkthet. Hur mycket som är faktiskt af detta torde ej kunna afgöras så utan vidare, men nog manifestera vi åtminstone gång på gång i litteraturen vår beundran för tysk ande och tysk kraft. D:r Karl Hildebrands för ej längesedan utkomna skildring under här ofvan angifna titel är ett af dessa sympatidokument. Den andas en djup respekt och beundran för vårt stridande frändefolk, men utan att därför falla in i några panegyriska tonarter. Författaren har en flärdfritt berättande stil och man följer hans upplefvelser därborta på västra krigsskådeplatsen med lifligt intresse. De meddelade utdragen ur soldaternas bref, hvari såväl officern som mannen i ledet förklarar hvad han erfar af sensationer i kampens mest pröfvande ögonblick, ge läsaren en inblick i krigets psykologi, som ej är det minst värdefulla i boken. Tyskarnes påstådda grymheter och vandalism under striderna i Belgien vederläggas af klart belysande fakta, liksom deras beundransvärda samhörighetskänsla, disciplin och organisationsförmåga framhållas som de faktorer, hvilka nu göra det möjligt för Tyskland att kämpa med hopp om framgång i den fruktansvärda kraftmätningen. Hur den tyska kvinnan hedrar sig på sin post i hemmet, i arbetet, som hon måste fortsätta i mannens ställe, i sin maktpåliggande gärning som sjuksyster m. m. belyses i ett af kapitlen och ger läsaren ovillkorligen den uppfattningen, att ett land, som äger sådana kvinnor, fulla af mod, själfuppoffring, klokhet och arbetsenergi kan ej öfvervinnas. De äro hjältinnor och deras söner ett hjältesläkte.

D:r Hildebrands arbete kan sägas utgöra en sammanfattning af tyskt lif under de gångna krigsmånaderna, en sammanfattning byggd på personliga erfarenheter och gjord med klarhet och sympati af en politiskt och socialt intresserad iakttagare.

E. H—n.

CLOETTAS GULD-CACAO

i vidstående förpackning säljes öfverallt

1 HEKTO 45 ÖRE

Ni kan spara

vid tillredandet af Puddingar, Bakverk etc. utan att kvaliteten försämras, om Ni använder färre ägg och i stället

"MAIZENA"

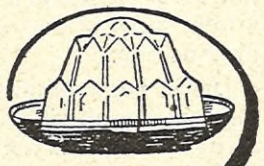

Rätterna tillagas mycket billigare, bli dock lika närande med samma utsökta välsmak.

Våra Maizena-recept tillsändes Eder gratis och franko om Ni insänder ett brefkort med påtecknadt namn och adress till Corn Products Co., Afd. K, Holmens Kanal 9, Köpenhamn.

Försök

Stekt gröt af

SVALÖFS

Snabbkokande kornflingor!

Vet Ni att

Gahnelit

är ett utomordentligt godt munvatten?

Försök eljest!

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 18—24 APRIL 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett i form; mjölk; kaffe eller te med gifflar. Middag: Juliennesoppa med klimp; färserad slätvar i rulader med räksås; petits-choux-pudding med citronsås.

MÅNDAG. Frukost; Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kalfsylta med rödbetor och stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Köttpudding med makaroner; äppelsoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord, hafregrynsgröt med mjölk; spicken sill med stufvad potatis. Middag (vegetarisk): Kålrotspudding med tomatsås; apelsinris med apelsinsås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfbiff med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Italiensk soppa; kokt sik med persiljesås och potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Ärter med fläsk; jästmunkar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg med skinksås; mjölk; kaffe eller potatis; saftsoppa med skorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; sill i papper med potatis. Middag: Kokt fläskkorf med stufvade, salta, turska bönor; smörgåspudding.

Omelett i form (f. 6 pers.). Stufning af kantareller: 1 burk kantareller ($^1/_4$ lit.), 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), $^1/_2$ dcl. kantarellspad, 3 dcl. grädde, salt, hvitpeppar, socker.

Äggstanning: 3 ägg, $^1/_4$ tsk. salt, $^1/_4$ tsk. socker, 3 dcl. mjölk.

Till formen: $^1/_2$ msk. smör (10 gr.).

Beredning: Kantarellerna klappas in i en duk, skäras i skifvor och fräsas i smöret, tills det blir klart. Svampen klämmes upp ur smöret med en sked. Mjölet fräses därefter med smöret 2 min., kantarellspadet samt grädden tillsättas och såsen får koka 5 min. Svampen lägges i, stufningen afsmakas med kryddorna, lägges i en smord omelettform och äggstanningen vispas väl samt hälles öfver. Omeletten gräddas i ugn och serveras som frukosträtt.

I stället för stufning kan rökt skinka, skuren i tärningar, eller rifven ost användas.

Juliennesoppa (f. 6 pers.). 1 liten morot, 1 liten palsternacka, $^1/_2$ selleri, $^1/_2$ purjolök, $1^1/_2$ msk. smör (30 gr.), $^1/_2$ tsk. socker, $1^1/_2$ lit. klar buljong, 1 litet saladshufvud, salt, cayenne.

Beredning: Rotsakerna sköljas skrapas, skäras i trådfina strimlor och brynas lätt i smöret samt sockras. De läggas därefter i den kokande buljongen tillika med det sköljda, rensade och i fina strimlor skurna saladshufvudet, hvarefter soppan får koka med tätt slutet lock omkr. 15 min. Den skummas, afsmakas med kryddorna och serveras med ostkäx eller klimp.

Julienne-royal beredes på samma sätt men serveras med äggroyal.

Färserad slätvar i rulader (f. 6 pers.). 3 fiskar på omkr. 4 hg. st., 10 gr. salt.

Fiskfärs: 4 hg. gädda = 150 gr. skrapadt fiskkött, 75 gr. smör, 10 gr. mjöl, $1^1/_2$—2 dcl. grädde, 1 ägg, 2 tsk. salt, $^1/_2$ tsk. socker, $^1/_4$ tsk. hvitpeppar, 1 tryffel.

Till kokning: $1^1/_2$ msk. smör (30 gr.), fiskbuljong.

Till garnering: räksås, 2 tryffel, persilja, 12 räkstjärtar.

Beredning: Fiskarna urtagas, sköljas väl och torkas; fenorna klippas bort. En djup skåra skäres med en spetsig knif längs efter ryggbenet på båda sidor, och filéerna skäras försiktigt från benet, så att de ej gå sönder. De läggas med skinnsidan mot en skärbräda, och köttet skäres från skinnet. Filéerna klappas ut med en fuktig köttklubba, ingnidas med saltet och få ligga på hvarandra ett par tim.

Till fiskfärsen fjällas ej gäddan, urtages, sköljes väl, torkas med en fiskhandduk, fläkes, och ryggbenet skäres bort. Fiskköttet skrapas fint, intet fjäll eller ben får medfölja, väges, blandas med det kalla smöret och drifves 4—5 ggr genom köttkvarn. Massan stötes därefter i stenmortel med trästöt, tills den är fin och sammanhängande. I ett fat vispas ägget, mjölet, grädden och kryddorna; denna blandning inarbetas matskedvis i färsen, som bör röras omkr. 1 tim., hvarefter den passeras. Sist nedröres den i fina strimlor skurna tryffeln.

Filéerna torkas ånyo med fiskhandduk, putsas af och betäckas på innersidan med ett tunt lager fiskfärs. De rullas ihop med färssidan inåt och ställas tätt intill hvarandra i en låg kastrull med flat botten, smord med det kalla smöret. (Kastrullen får ej vara vidare än att ruladerna helt fylla den, annars förlora de sin form vid kokningen.) Den färs, som sticker fram vid öfre änden, slätas jämn med en sked, doppad i ljumt vatten. Så mycket fiskbuljong (kokt på hufvud, ben och skinn) spädes på. att det står nätt och jämnt öfver luladerna, locket lägges på kastrullen, som sättes in i ordinär ugnsvärme, och ruladerna få koka färdiga omkr. 15—20 min. Pröfvas med vispsticka, om de äro genomkokta. Uppläggas med hålslef på ett varmt fat och få rinna af. På ett rundt fat, helst af silfver, hälles såsen, och ruladerna ställas i en ring därpå. Garneras med tryffeln, skuren i tunna skifvor eller strimlor, persilja och räkstjärtarna. Serveras med små kokta potatisar.

Petits-chouxpudding (f. 6 pers.). 2 msk. smör (40 gr.), 5 msk. mjöl (50 gr.), 4 dcl. tunn grädde, 4 ägg, 2 msk. socker (30 gr.), skal och saft af $^1/_2$ citron.

Beredning: Sockret lägges i en smord, något varm stekpanna, brynes lätt, hvarefter det kokande vattnet tillsättes, och härmed beklädes en eldfast form. Smör och mjöl fräsas 2 min., grädden spädes på, och massan får koka 5 min., hvarefter den upphälles och får svalna. Äggulorna nedröras en i sänder jämte sockret, det finrifna citronskalet samt citronsaften och massan röres 10 min. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan hälles i den beklädda formen och gräddas i ugn omkr. 1 tim. Puddingen serveras, genast den är färdig, med citronsås. — Om så önskas kan puddingen stjälpas upp.

Fin citronsås (f. 6 pers.). Skal och saft af $^1/_2$ citron, $1^1/_2$ dcl. krosssocker, 1 dcl. franskt vin, $^1/_2$ dcl. vatten, 3 äggulor, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Citronen sköljes väl och torkas, det gula skalet afrifves mot sockret, och saften pressas ut. Alla ingredienserna, utom grädden, blandas i en blankskurad kastrull och vispas tills sockret är smält. Kastrullen sättes öfver elden, och krämen får sjuda, under stark vispning, tills den är tjock och pösig. Den hälles då upp och vispas tills den är kall, hvarefter den till hårdt skum slagna grädden blandas i och såsen afsmakas.

Köttpudding med makaroner (f. 6 pers.). 5 hg. benfritt oxkött, 50 gr. späck eller rensad njurtalg, 2 tsk. salt (10 gr.), $^1/_2$ tsk. hvitpeppar, 2 hg. brödpanad eller 2

D. B. C.

Flytande Putskräm

för metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.

Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & C:os A.-B. GÖTEBORG.

Den ömtåligaste mage fördrager med lätthet och tillgodogör sig Apoteket Vasens svenska Järnpreparat "Ferrol". Därför verksammast vid blodbrist och allmän svaghet. På alla apotek till 2 kr. fl.

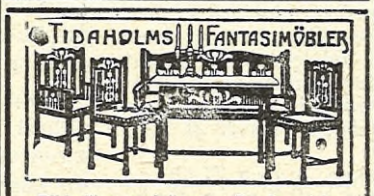

Rikhaltiga variationer. Begär prisk.

Tidaholms Bruk, Tidaholm.

Kungl. Hofleverantör.

Försäljningsmagasin: Mäslersamuelsg. 38 STOCKHOLM.

Världsberömda.

SINGER C:o

SYMASKINS AKTIEBOLAG

Filialer på alla större platser.

Mellin's Food

är bästa kraftnäring för svaga, kleina barn i alla åldrar. Bok om barns uppfödning gratis och franko från Mellins Food Depôt, Malmö.

Fyrtornets

RAHDES

Ansjovis i Ostronsås

Erkändt bästa inläggning.

För finsmakare!

Trädgårdsbok för lägenheter »LILLA TRÄDGÅRDSBOKEN» av Oscar Tamm, pris 75 öre.

Jag har grundligt

profvat F. Paulis Liljemjölkcrême och funnit den uppfylla alla fordringar man kan ställa på ett godt och helande hudmedel.

(Intyg.) ***Rosa Grünberg.***

SIDENHUSET

Stockholm. Regeringsg. 32. Detalj & Engros.

Damernas paradis.

Är Skandinaviens' största firma för **Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle-** och **Bomullstyger,** Damunderkläder, Innare Tricotage, Handskar, **P. D-Korsetter, Damkonfektion,** alla slag. Landets största detalj-**Damskrädderi.** Lyxbeställningsafd. 2 tr. upp. Populärafd. 1 tr. Profver & kostnadsförslag franco. Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

Lejon
Vantar & Strumpor
ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

msk. mjöl (20 gr.), 1 ägg, 1 äggula, 2—3 dcl. grädde eller mjölk, 1/2 msk. finhackad portug. lök, 1/2 msk. smör (10 gr.), till löken.

Makaroner: 1 1/2 hg. fina makaroner, 1 1/2 lit. vatten, 1 msk. salt (15 gr.), 3 msk. smält smör (60 gr.).

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Puddingen kan beredas af ox-, kalf- eller skinkfärs. — Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten och skäres i tärningar, hvarvid alla senor och hinnor noga borttagas. Späcket skrapas och skäres i bitar; användes njurtalg, hackas den fint. Köttet blandas med späcket eller njurtalgen samt kryddorna och drifves 6 ggr genom köttkvarn. Färsen stötes därefter i stenmortel tillsammans med panaden eller mjölet, tills den är jämn och smidig, hvarefter den lägges i ett fat, och det uppvispade ägget samt äggulan tillsättes under kraftig rörning. Färsen röres ytterligare omkr. 3/4 tim., under det grädden eller mjölken påspädes litet i sänder. Den pröfvas, är den för hård, tillsättes litet mera grädde, i motsatt fall en äggvita. Om så önskas, tillsättes sist den i smöret frästa löken.

Makaronerna brytas i 2 cm. långa bitar, sköljas hastigt i kallt vatten, påsättas i kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka, då de upphällas i durkslag och få afrinna. Smöret smältes i en kastrull, makaronerna läggas och skakas väl i smöret samt afsmakas med salt och peppar, om så behöfves. En puddingform smörjes med kallt smör och beströs med stötta skorpor. Köttfärsen och makaronerna läggas hvarftals i formen; första och sista hvarfvet skall vara färs. Puddingen kokas i vattenbad i ugnen eller ofvanpå spisen 1 1/2—2 tim. Uppstjälpes, garneras med persilja och serveras med steksås eller smält smör.

Kålrotspudding (f. 6 pers.). 1 liten kålrot, 2 1/2 msk. smör (50 gr.), 2—3 tsk. socker, 1/2 tsk. salt, 1 1/2 lit. potatis, 2 msk. smör (40 gr.). 3 dcl. tunn grädde eller mjölk, 1—2 ägg, 1 tsk. salt (5 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.).

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Kålroten sköljes, skalas med tjocka skal och skäres i små tärningar. Dessa brynas vackert ljusgula i smöret tillsammans med sockret och saltet under omkr. 3/4 tim. Potatisen borstas, skalas, kokas mjuk och drifves genom purépress. Det kalla smöret nedröres i moset med en gaffel tillika med de uppvispade äggulorna och grädden. Kålrotstärningarna blandas med potatismoset, och sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. En eldfast form smörjes med smör och beströs med stötta skorpor. Massan hälles i, och puddingen gräddas i god ugnsvärme (250°) omkr. 3/4 tim. Serveras genast den tagits ur ugnen med tomatsås.

Jästmunkar (omkr. 20 st.). 1 dcl. gräddmjölk, 1 hg. smält smör, 1 ägg, 1 äggula, 50 gr. strösocker, 25 sötmandlar, 6 bittermandlar, 25 gr. pressjäst, omkr. 280 gr. mjöl, 1 kkp äppelmos eller röd vinbärsgelé.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: Mjölken, som bör vara ljum, blandas med smöret, de uppvispade äggen, sockret och den skållade samt rifna mandeln. Mjölet och den i 1 tsk. socker utrörda jästen tillsättas, och degen arbetas, tills den blir smidig och blank, hvarefter den får stå på varmt ställe att jäsa omkr. 2 tim. Degen omarbetas därefter på bakbordet, utkaflas till 1 cm. tjocklek och uttages med rundt mått till kakor, som bör vara omkr. 6 cm. i genomskärning. Midt på hvarje kaka lägges litet äppelmos eller vinbärsgelé; kanterna penslas med ägghvita och tryckas väl tillsammans. Munkarna ställas på mjölad plåt och få jäsa omkr. 1 1/2 tim. De kokas därefter i måttligt het flottyr, tills de äro genomgräddade och vackert bruna, uppläggas på sugpapper och få afrinna. Öfversockras och serveras varma med sylt..

Intet annat äger en så underbar förmåga att uppfriska, läka och försköna huden som F. Paulis Ovicula (ägg) tvål.

För den nyfödde.
Komplett utstyrsel, 3 omgångar, välsydt af bästa material. Pris 10 kr pr kartong. Presentkartongen 14 kr. Fru Caspersson, 9 Karlslundsg., Örebro

Ja jag tror jag Hulda tar,
Hulda tycks mig snäll och rar.
(Men Hulda ganska knottrig var.)
— Får jag ej Vikings Skokräm och Spiselglans
och Glansborsten med, tar jag plats ingenstans.
— Det är klart att Hulda får,
vi inte haft annat på flera år.

NYGIFT.

För Idun af Fru Adèle.

Si matlagning är en sak, som jag aldrig förstått mig på, men är i smyg nästan skamligt kritisk på min kokerska. Mamma predikade alltid medan jag gick och väntade på min imponerande, ståtliga, förargliga oåtkomliga löjtnant att jag skulle taga vara på tiden och insupa gamla Tildas gudomliga matkunskaper, för — och så ett litet extra tillägg — man vet aldrig hur länge hon orkar sträfva. Det sorgligaste af allt är, att ödet nu en gång för alla bestämdt mina fingrar till pianospel — inte hvad man menar med vanligt klink, utan rent af litet virtuosmässigt, säga farbröderna, i stället för att peta och pota och vända på »feta fransyskan».

Så blef jag då ändtligen gift. Ett pompöst bröllop på landet med taffelmusik och två kokfruar från staden. Smekmånaden förlöpte, inbillar jag mig, som de flesta andras — obeskrifbart — men se'n började tjänstgöringen på allvar för oss båda. »En pärla uppå krigets stråt» skulle vi naturligtvis ha, och »en äkta pärla också» lyckades Tildas bekantas kusinbarn skaffa oss. Stor och stark som en ek i en park och lika säker i storm som i solsken föreföll hon, denna Anna, men bestämmanderätten förbehöll jag mig från första början — hellre döden än vanära. Till en början gick menageriet briljant så länge mjölken surnade och vi kunde äta filbunke, men när första snön infann sig en morgon, och vi redan hade gjort slut på alla 25 saftbuteljerna till kräm, gifvit Karo stora rostbiffsbenet utan att ha fått så mycket som en kopp buljong med mest Maggikapslar i af det, bad jag redan i sängen en stilla bön om ett godt soppförslag, för det var det hårdaste bestyret jag nu började få. Soppa, soppa, soppa surrade det i mitt arma hufvud, då då och då med en härlig afbrottstanke på gårdagens première. Det hemska ögonblicket kom, när jag skulle ut i köket och »bestämma». Med en låtsad van husmoderblick flyttade jag litet nervöst tallrikarna fram och tillbaka i skafferiet, då gud vare evigt prisad min tjocka »skatt» frågade, om inte löjtnanten tyckte om ärter och pannkaka?! Det var verkligen torsdag — jag är synbarligen ett söndagsbarn. Förslaget skrefs under omedelbart. »Fläsk»? »Jo, det köper jag hem på samma gång som jag går mina andra ärenden.» Inte vågade jag tala om för Anna, att jag ämnade köpa det på torget inte, på samma gång som namnsdagsblommorna till svärmor!

Min man hade varit ute på öfningar hela dagen och kom nu hem en halftimme före middagen, blåfrusen och vid ett miserabelt hungrigt humör. Ärterna puttrade långsamt men säkert i sin nya gryta — ohjälpliga att skynda på. För kort tid var det också att lägga sig att sofva före middagen. Enfin — »Serveradt»! Jag kände mig som en af de mest räddade på Carpathia. Förlåt anakronismen! Men hvad vill det här säga? I skålen befann sig 50 ärter, soppan ilsket salt fradgande, här och där med tunna genomskinliga skal, som hjälplösa flöto ofvanpå. Min man misstänkte genast något hemskt! Jag arbetade och fångade utefter botten så många ärter som

MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN
En verklig ersättning för det dyrare natursmöret.
Begär högsta märket: MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"

Schweizer's Broderier
direkt från Schweiz, tull- & portofritt till bostaden!
Begär redan i dag vår kollektion, innehållande 80 nya modeplanscher med broderade mönster, som visa det mest förtjusande utförande af de berömda Schweizer-broderierna, jämte katalog öfver tvättbroderier och andra små artiklar med äkta Schweizer-broderier.
Denna rikhaltiga kollektion sändes franko till påseende mot insändande af ett 20-öres frimärke.
Den innehåller profver på: Blusar och dräkter för damer, unga flickor och barn — af batist, voile, krepp, transparant, lärft o. s. v. samt det nyaste i sidentyger från kr. 2.35. Våra broderier äro osydda och kunnà lätt förfärdigas efter hvilket tillskärningsmönster som helst.
Samtidigt offerera vi vår kollektion af det nyaste i sidentyger till klädningar och blusar: krepp, duchesse, skotskt etc. samt Schweizer-batist från 95 öre metern. Synnerligen rikhaltigt urval i svart, hvitt och kulört. Denna kollektion sändes också franko till påseende mot ett 20-öres frimärke.
Schweizer & Co. Luzern, 10 (Schweiz).

I hälsans intresse
bör varje tänkande människa undvika det giftiga bönkaffet, som förstör hjärtat och nerverna.
I stället bör en var dricka det av tusentals läkare så varmt rekommenderade
Kathreiners Maltkaffe

Central Bobbin Symaskiner
utmärka sig genom utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, korta nålar, stor hållbarhet mot slitning och stor spole. Arbeta därför alltid till ägarens belåtenhet.
En svensk symaskin bör finnas i hvarje svenskt hem.

EDV. NERLIEN, A.-B.
STOCKHOLM - - LUND
E ENA A
Sveriges bäst sorterade fotografiska affär.
Bästa inköpskälla för fotografer och amatörer.

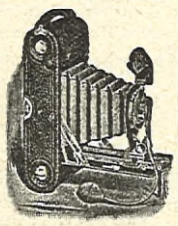

Förnämsta vita stångtvål är
Barnängens
OBS. Björnstämpeln!
Äkta Balsamiska · Aseptintvål

X-Ray.
Vackraste och angenämaste elektriska belysning för hemmen.
Oöfverträffad för handarbete. Förordas af ögonläkare.
Enligt verkställda undersökningar är direkt belysning med elektriska lampor i hög grad tröttande och skadlig för ögonen. **Indirekt** X-Ray-belysning kan åstadkommas öfverallt utan nämnvärd ökning i strömkostnaden. Härigenom får man en jämn, behaglig, för ögat välgörande belysning utan skuggor.
Om Eder armatur har någon slags skålform kan den i de flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet.
Begär vår X-Ray-broschyr N:o 3, som sändes Eder gratis och franco.
Nordiska X-Ray-Reflektor A.-B.
Stockholm - Göteborg - Malmö

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.
SÅLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

fanns där. O fasa! Vid första skeden slängde Carl både brödbit och serviett, reste sig resolut, kastade på sig öfverrocken och bara röt: »jag går ut och äter». »Ja, men du får ju pannkaka efteråt, som du tycker så myck» — — — »jag ger f—n i pannkakan» och när jag bevekande ropade att han kunde få både jordärtskockspuré, biff, ägg, strömming, smörgås, svarade han inte. Mina generösa anbud hördes tydligen inte, tack vare hissens banala gnällande. Det var det enda svar jag fick.

Tamburdörren slogs nu igen litet kraftigare än vanligt. Åh, det egoistiska otäcka könet! Jag rasade invärtes. Min första tanke var naturligtvis hur jag skulle bemöta min »älskade» man, när han kom hem igen?! Stum? Själf vara borta? Ilsket trotsa alla hans förlåtskyssar? Eller rent af — låtsa som om ingenting i världen händt! Det sista förslaget var ju onekligen det roligaste, fastän litet påkostande.

(Forts.)

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.

Frau Breda. Jo. de bidrag som införas honoreras. Det sända manuskriptet kan ej användas.

Majken Wide. Kanske att vi någon gång kunna inrymma edert opus i de smala spalterna.

D. Ja, ni hade rätt.

Sixten. Motivet utslitet.

G. D—f. H. Gft. Kireh. Odugligt.

G—i. Känslan är nog äkta, men skissen ändå otryckbar.

Majsa. Dikten införes i ungdomsbilagan.

Journalis. Torrt och trist.

»Landstormen.» Det låter sig af flera skäl ej göra.

Lillmor. Det var allt en bra knagglig vers ändå.

Vendla. Tanken är nog rätt och riktig, men formuleringen dålig.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»Gymnast.» Annonsen kostar 2:50 pr. gång.

Likvid i postanvisning.

Magasin för konst, nyheter och moder. Sjunde årg., 1830, uppköpes. Prisuppgift till Ejlert Troili, Stockholm, Upplandsgatan 33, I.

Siden bortslumpas!

Ett parti prima halfsiden, randigt eller enfärgadt, i moderna färger, säljes till halfva priser på grund af obetydlig felväfnad. Afpassadt blustyg kr. 2,30 st. Afpassadt klädningstyg kr. 6,90 st. Två blustyg eller ett kl.-tyg sändas fraktfritt. Återköpas, om ej till belåtenhet. Skrif genast. Så lågt pris återkommer aldrig.
NORDISKA VARUHUSET, Stockholm.

Mot dålig sömn och hufvudvärk rekommenderas örtkuddar (45×35 cm.), som till pris 4 kr. mot postförskott erhållas från Fru K. Beermann, Ställdalen.

GAMMAL PLATSBYRÅ i Sthlm, passande för ensam dam, öfverlåtes nu genast på grund af resa. 1,500 kr. kapital erfordras. Svar till »God framtid», Iduns Annonskontor, f. v. b.

Hårarbeten, ej fabriks- utan hemarbete. Flätor af äkta mjukt naturhår, alla färger, fylliga, 50 cm. längd 4:50, 60 cm. 6:50, 70 cm. 8:—, 80 cm. 10:— kr. Länkar 2:— à 3:50. Klockkedjor 3:50—4:— kr. I öfrigt utföres allt hårarbete. Önskas arbetet af eget hår kan sådant insändas. Förstklassigt arbete garanteras. Om ej till belåtenhet får varan returneras. Sändes utan angifvande af innehållet mot postförskott.
FRU ELVIRA OSSBORNE,
Vallingatan 27, **Stockholm.**

RATIONELLA HUDMEDEL. Tillf. mot dålig hy, exem, finnar, porm. Intyg af ans. o. trov. pers. 3 kr. sats, 40 å. exem botat. Fru I. Göthe, Falun.

De bästa och för villaträdgården lämpligaste skottkärror à 15 kr. lämnas *fraktfritt* köparnas järnvägsstation. Skrif med samma till
STOCKAMÖLLANS AKTIEBOLAG,
Stockamöllan Rikstel. 9.

Med — 12,877 ex. — Afton-Tidningens postupplaga ökats på 1 ½ år. Annonsera!! Prenumerera!!

55 Kungsgatan — Almedahls Försäljnings-Magasin, — 55 Kungsgatan

Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.

Damast- och Drälldukstyger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.

Rikhaltigt urval af Linne- och Bomullsartiklar.
Levererar fullständiga *Linneuppsättningar* för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudutstyrslar.

Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

Ingen välklädd dam kan numera ursäktas, om hon visar sig med öppen blus eller kjol, när det finnes en tryckknapp, som kan förhindra detta.
Använd därför
Säkerhetstryckknappen
"KLETTE"
och man riskerar aldrig, att klädningen går upp.
Alla välsorterade affärer föra **Säkerhetstryckknappen "KLETTE".**

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Adolfsberg Brunns- o. Badanstalt. 1 juni—31 aug. Inlandsnatur, barr- o. löfskog. Billiga lefnadskostn. Läk.: **Eman. Larsson,** Örebro.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor **Astley Levin,** Sthlm.

Borg v. Norrköping. Alla slags bad o. behandl. lämpl. mot **Rheumat., Gikt. Åderförkalkn. Nervsjukd.** Nytt **Radiuminhal.** Inack. i pensionat o. sjukh. 1,75—6 kr. Läk.: **W. Bergwall.**

Borgholm Kurort och hafsbad med sydländskt öklimat. Utm. bad. Tidsenl. utrustning. Väl fungerande vatten- o. kloakl. Läk. **Johan O. A. Bergqvist.** Strandv. 7 B, Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt. 1/6—1/9. Mildt, jämnt klimat, härl. läge, en af västkustens naturskönaste badorter. — Med. förfrågn. besvaras t. v. af Doktor **G. Krikortz;** Sjukgymn. **B. Granfelt.**

Dalarö Hafsbad. Välk. kur- o. rekreationsort. Naturskönt läge: hälsos. klimat. Gyttje-, tallbarrs-, kolsyreb. etc. sjukg. Badläk. finnes. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursätra Brunn. Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Väl serverade bad. Hetluft. Omsorgsfull massagebehandl. Billigt. Läk.: **F. Kugelberg,** Jönköping.

Fiskebäckskil Hafskuranstalt vid Västkusten. Ren, dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Bill. lefnadskostn. Nyutvidg. matsal. Leg. badl. blifver af Medicinalstyrelsen förordnad.

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort, c. 800 mtr. ö. h. I björkskogsbältet. Lämplig rekreationspl. Härl. fjällnatur, godt bord, c. 60 rum. uni—aug. Läk.: **H. Laurell,** Uppsala

Furusund Hafs- o. Gyttjeb. i Sthlms. skärg. 2¾ t. fr. Sthlm, Alla sorters bad, gymnastik, massage. 5 hotell, 50 villor. Läkare: Dr. **Emil Zander,** Sthlm. (Spec.: Hjärtsjukd.).

Grennaforssa vid S. stambanan. Berömd järnkälla. Gyttje- o. medic. bad. Mildt barrskogskl., härl. luft. Sjö. Bost. i brunnspark. Adr.: **Moheda.** Läk.: **E. G. Eklund.**

Götarp pr Åsenhöga, Jönk:s län. Naturskönt, högt läge i skogrik trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Billigt. Massör. Läk.: **E. Björnsson,** Stockholm.

Hellby Brunn (mellan Eskilst. o. Torshälla). Ypperl. kommunikat. Starkt radioaktiv järnkälla. Fullst. badanst. o. Kneippbad. Härl. skogsl. Bill. Säs.: 1/6—1/9. Läk.: **H. Berg,** Sthlm.

Helsjöns kuranst. Horred, Västergötl. Reum., gikt, nerv- o. hjärtsjukd. Nutida bad, spec. gyttjeb. Radioakt. vatten. Barrsk. Natursk. Godt bord, 30/5—8/9. Ny reg. Läk.: **G. Abrahamsson.**

Hjo Badanstalt. Sundaste läge. Utm. bad. Nytt strandbad. Goda bost. Elektr. ljus i alla villor. Läk.: D:r **Erik Tengstrand,** Sthlm. För gymn. o. mass. D:r **Hj. Ekberg,** Sthlm.

Hälsans Brunnsanst., Hälsingborg, v. Öresund. Sofiakällan. Järnkälla. Alla med. badf. Härl. strandbad. Reum. magsj:r, skroful. åkommor. Konvalesc. Läk.: **A. Björkman.** Hälsingb.

Johannisdal Hälsobr. o. badanst. v. Köping. Öpp. fr. slutet af maj—c:a 20 aug. Järnkälla med hög radioaktivitet, anv. äfven till alla bad, Läkare: **G. Briksson,** Köping.

Källvik 12/6-21/8. Loftahammar. Lugnt, enkelt, billigt; skogrik, vindskyddad hafskust; fullst. bruns- o. badkur; radioaktiv järnkälla; dietkurer m. m. Läkare: **Alfr. Ternell,** Stockholm.

Lannaskede Härl. läge å Smål. högl. i skogr. trakt. Berömd järnk. Alla brukl. badf. Spec. gyttjeb. Kneppb. **Radium-Institut.** Säs. börj. 1 juni. Läk.: **Sigge Wikander,** Sthlm.

Ljungskile rekreat. ort, härl. bad, barrskogar, järnk. Oroust skyddar f. västv. Förra årets omt. regim i societetsh., järnv., ångb., f. b. m. öfv. västk. b. Apot., läk.: **Nath. Dahlberg**

Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 7 juni—7 aug. Terminsindeln. Reumat. hjärtf. neurasteni. Ber. gyttjebad jämte alla vanl. badf. Radiuminhalatorium. Öfverl.: D:r **Th. Hedborg,** Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn o. badanstalt. Högt och torrt läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare: **B. Pontén,** Göteborg.

Lysekil Hafsbad, klimatisk kur- och rekreationsort, fullst brunns- o. badkur, sjukgymn. o. massage. Moderna anläggningar o. goda bostäder. Läkare: **Hjalmar Fries,** Stockholm.

Malen, **Båstad.** Fullst. kurort. Varm- o. hafsb. Vidstr. barrskog. Sjukgymn., brunnsdrickn., dietisk behandl. Lekstuga. Lekledarinna. Läk.: Dr. **Kj. O. af Klercker,** Lund.

Marstrand Hafskuranstalt med utmärkta bad, spec. gyttjebad, goda kommunikationer, billiga lefnadsomkostnader. Läkare: **J. Bauman,** Marstrand.

Medevi Skogssanat. Berömda järnk. m. radioaktiv. utstråln. Utm. gyttje- o. halfbad. Sol o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: **G. Bergmark.** Uppsala.

Mörsils Sanatorium för bröstsjuka. Jämtl. Öpp. året om. Ren, stärk. fjällluft. 1:sta kl. bord. Elektr. belysn. Rikst. Öfverläkare: **T. Horney.** Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. och sanatorium. 1,100 f. ö. h. Öpp. hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols., el. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. högfrekvensafd. Läk.: **Fr. Odenius.** Sthlm.

Nybro Brunns- och badanst. Präktig barrskog. Torr grusgrund. Vattenkur. Elektr. ljusbad. Gyttjeb. Nauheimb. Solbad. Billigt. Läkare: Lifmed. **E. Jacobson,** Stockholm.

Nynäs Hafsbad vid Nynäshamn modern, förstkl. kurort m. fullst. vattenkuranstalt. o. alla mod. kurmedel. Läk.: **G. Rothman.**

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/6—1/7, II term. 5/7—2/8. Postadr. Porla. Läk.: D:r **H. Nauckhoff,** Linnég. 12. Stockholm. Riks & Allm.

Ramlösa:s Säs. 15/5—1/9. Alk.- o. järnk. Alla mod. bad, spec. Nauheimerb. Radiogenkur. Socker-, gikt-, njur- o. korp. Röntgenundersökn. Läk.: Prof. **K. Petrén** o. Med D:r **M. Ljungdahl,** Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkällor, mass-, ljus-, hafsb. kallvattenkur, dietkur, **radiumkur.** Läk.: Lifmedikus D:r **G. Rystedt,** Sthlm, D:r **Thorling,** D:r **Rietz,** prof. **Henschen.**

Rostock hälsobrunn och badanst. invid Kroppefjäll. Naturskönt o. fridfullt. Ytterst mod. priser. St:n o. adr. Dals-Rostock. Läk.: **Gustaf Karlberg,** Stockholm.

Ryd Brunns- o. Badanst., Radioaktiv järnk. Alla brukl. kurmedel. Kneippb. Natursk. läge. Skog o. insjöar. Lugn sommarv. Ytterst bill. lefnadsomk. o. badpr. Läk.: **D. B. Carlsten.**

Saltsjöbadens Badhotell Alla moderna badformer. Fullständigt gymnastikinstitut. Öppet hela året. Läk. D:r **O. F. Åberg.**

Skagersbrunn Adr. Kristinehamn. Vatt. o. luftkurort. med järnk. Härl. läge v. sjön Skagern. Alla badf. **Radiuminst.** Bill. bilskjutsar. fr. station, Badint. **Nils G. Marén,** Upsala.

Strömstad Hafskuranstalt. Skydd läge. Mildt hafsklimat berömda gyttjebad. Järnkälla. Säsong 1 juni—15 sept. Läk.: **A. Berghel,** Sthlm.

Sätra Brunn. 1.4 mil fr. Sala. Daglig vurstrafik, på beställn. automobil. Gyttjeb., gymn., massage; särskild matordn. för magsjuka. Öpp. 11/6—12/8. Läk.: Prof. **Friberger,** Uppsala

Söderköping Brunn o. bad. Fullst. badkur. Nauheimerbad. Elektr. ljusbad. Sjukgymnastik, massage och hetluftsbeh. Utm. skogspromen. Enkelt lefnadssätt. Läk.: **R. Almberg.** Sthlm.

Södertälje Badinr. öpp. året om. Nytt badhus och societetshus, massagebad, el. ljusbad Läk.: **Axel Hellstenius,** Sthlm. För massage och gymnastik: **N. Wennström,** Sthlm.

Tranås Vattenkuranstalt, öppen året om. Alla varma o. kalla bad Dietkur. Röntgen. Natursk. läge, vidstr. barrskog. Moderata priser. Läkare **H. Tham.** Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren o. stärkande luft. Utmärkta varm- och saltsjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunns- o. kurort, Kyrkhult, Blekinge, 1 Juni—1 Sept. Naturskönt läge i högt liggande skogstrakt. Utmärkta bad. Apot. Billiga lefnadsomk. Läkare: **Ivar Lagerberg,** Stockholm.

Tyringe Badanst. och Sanatorium. Fysikalisk-dietisk kurort. Nyrestaurerad och mycket utvidgad. Billiga lefn.-kostn. Begär nya prosp. Läkare: Dr. **O. Reimers.** Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium o. badanst. Öppet året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 300 m. öfv. hafvet. Alla brukl. badform., äfv. elektr Läk.: **Joh. A. Andersson,** Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttjebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttjebad. Elektr. ljusbad. Billiga afgifter och lefnadsomkostnader. Läk.: D:r **Olof Sandberg.** Stockholm.

Wermlands Eda Vattenkuranst. o. järnk. Säs. 1/6—28/8. Naturskönt, högt läge. Milsv. furusk. Alla brukliga badformer, spec. gyttjeb. Läkare: **B. Möller,** Stockholm.

Ystad Saltsjöbad. Säsong medio Maj—medio september. Sandskogen utmed stranden. Under samma direktion Hotel Continental i Ystad.

Öregrund Hafsb.-anst. Härl., friskt läge. Goda o. bill. lefn.-förh. Lifl. ångbåtskommunikationer. Gyttje- & Nauheimerbad. Läk.: **Viktor Huss,** Öregrund.

Östhammar Skydd. läge vid vik af Ålandshaf. Moderna badf., spec. Tvålmassagebad, Fangob., Elektr. ljusbad, Härlig hafs- o. skogsluft. Billigt. Läk.: **O. D. Barr,** Sthlm.

☛ **Medicinska förfrågningar** besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurort-föreningen utgifna publikationen "Svenska Bad- och Kurorter" (tillgänglig i bokh.) o. till de olika kurorternas prospekt som erhållas genom kamrerkontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och Svenska Turistföreningen, Sthlm.

Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

17,587,250 kr. skola utlottas å 1889 års Stockholms Teater-premie-obligationer och är högsta vinsten

15,000 kr.

För endast kr. 1:50

erhålles kontrakt med ensam vinsträtt å en obligation; för kr. 5:— å fyra st. o. för kr. 10:— å tio obligationer, portofritt och dragningslista gratis. Numren i detta ovanligt fördelaktiga lotteri äro starkt efterfrågade. Skynda på så Ni hinner med. Beställningar insändas till
OBLIGATIONSKONTORET, Stora Nygatan 19—27, Malmö.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast *afskrifter* när ni svarar på annons om ledig plats.

BARNFRÖKEN får plats hos Ingeniörsfamilj i Dalarne att sköta 2 barn, den äldsta 2 år den yngsta 5 mån. Svar med fotografi, ref., ålder, lönepretentioner till »E. H.», Vansbro.

KVINNLIG TRÄDGÅRDSELEV med god praktik erhåller genast plats att sköta villaträdgård under kompetent ledning. Svar med lönevillkor, referenser o. betyg till Elfrida Lenck, Trollhättan 2.

FÖRESTÅNDERSKEPLATSEN för husmoderskursen vid Skurups folkhögskola är ledig. Undervisningstid 1 maj—1 aug. Lön: 100 kr. pr månad, fritt vivre, fri bostad, lyse och vedbrand under kursen. Insänd betyg o. referenser före 20 april till Folkhögskolans styrelse, Skurup.

BÄTTRE, PÅLITLIG FLICKA med godt lynne, enkel o. anspråkslös, kunnig i klädsömnad, erhåller plats som barnfröken på Gård invid Malmö. Medlem af familjen. Svar till »God plats», Wintrie.

TVENNE SNÄLLA och duktiga flickor, helst kamrater, den ena kunnig i enkel matlagning, den andra som husjungfru, (något sykunnig har företräde) erhålla platser hos Kronolänsman Thure Holmqvist, Slite. Svar med betyg och lönepretentioner.

EN UNG, PÅLITLIG, BILDAD TYSKA önskas under sommarmånaderna som hjälp och sällskap åt 4 barn mellan 14—15 år. Svar med foto, betyg och lönepret. till Dr. Wennerberg, Erik Dahlbergsgat. 14, Göteborg.

EN ANSPRÅKSLÖS, BILDAD FLICKA erhåller 1 maj plats som barnfröken. 3 barn, den äldste 6 år. Sommaren tillbringas vid Arkösund. Svar med referenser och helst foto, som returneras, till fru Otto Wahren, Norrköping.

GODA PLATSER FÖR LÄRARINNOR, värd., sällskaps-, hushålls- o. barnfröknar genom Norra Inack.-Byrån, Drottningg. 68, Sthlm.

I KÖPMANSHEM i närheten af Sthlm får hushållsfröken plats. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

BILD. FLICKA, enkel o. dugl., kunnig i enkl. matlagn. o. sömnad samt andra husl. syssl. får anst. i ämbetsmannafam. som husmoders hjälp. Jungfru finnes. Lönepret., rek. o. foto under adress Postfack 22, Rimbo.

BILDAD FRÖKEN, ej under 20 år, erhåller mot fritt vivre den 1 inst. maj plats i landthushåll i norra Uppland. Bör vara villig deltaga i alla förekommande göromål, dock ej grofsysslor. Äldre, van och skicklig kamrat finnes. Svar med åtföljande foto till »Förvaltarhem» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

SOM HUSMODERS verkliga hjälp önskas snarast ung, bildad, duglig tyska eller svenska, kunnig i sömnad och inom ett stort hus förefallande göromål. Kokerska och husa finnas. Svar med ref. event. betygsafskr. och lönepret. till »Familjemedlem M—g» und. adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Kvinnlig trädgårdsmästare,
bildad, frisk och duktig får plats genast. Svar med foto till Sköldnora, Rotebro.

Anspråkslös, bildad, kunnig,
djurvänlig flicka, villig att utföra en jungfrus sysslor, erhåller plats på på landet i tjänstemannafamilj, 2 pers., i början af maj. Svar märkt »Familjemedlem A. M.», Iduns exp. f. v. b.

Tvättföreståndarska.
Befattningen såsom tvättföreståndarska vid Lunds hospital och asyl är till ansökan ledig med tillträde den 1:sta nästkommande juni. Den kontanta lönen utgör 600 kr. jämte ålderstilläg efter 2, 5 och 10 år med 10, 20 och 40 % förhöjning. Dessutom tillkomma naturaförmåner, bestående af 1:sta klassens kost, möblerade rum med uppvärmning och belysning jämte fri tvätt.

Ansökan, åtföljd af en kortare lefnadsbeskrifning, präst och läkareintyg samt betyg, utvisande kompetens för platsens skötande, ingifvas hit innan den 10 instundande maj. Sökandens ålder bör vara omkring 35 år men dock ej öfverstiga denna.

Vidare upplysningar kunna inhämtas å Hospitalskontoret, Lund, mellan kl. 10—2 på dagen.

Barnfröken
får plats att läsa med åttaårig gosse. Svar med betygsafskr., foto o. lönepret. till »Erfaren, duglig o. barnkär», Tranås p. r.

I godt hem
hos äldre änkefru i Medelpad får anspråkslös flicka 20—35 år med gymnastisk utbildning plats nu genast mot fritt vivre och fria resor. Musikalisk, hushållskunnig har företräde. Svar med ref. o. foto till »A. H.», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

BARNHUSA
ordentl. och pålitl., med mångårig vana vid barn och kunnig i sömn., önsk. till 3 friska barn, åld. mel. 6 år och 2 mån. De bästa rek. fordras jämte foto, betygsafskr. och löneanspr. Svar till »Köpmanshus», Annonsb., Ö. Larmg. 1, Göteborg.

Vid uppfostringsanstalten för sinnesslöa barn å Stretered
kungöres härmed 2 lärarinnetjänster lediga att tillträdas den 1 nästk. juli. Lön 1,100 kr. med 3 ålderstilläg à 100, 150 och 150 kr. Ansökan med ålders- och frejdebevis jämte öfriga handlingar, med hvilka sökanden vill styrka sin kompetens, insändas till anstaltens föreståndare, adr. Kållered, före 1 nästk. maj. Tjänsterna medföra delaktighet i döfstumlärarnas pensionsanstalt. STYRELSEN.

Föreståndarinnebefattningen
vid Ådalens landthushållsskola i Västernorrlands län är till ansökan ledig före den 30 april. Platsen tillträdes den 15 maj och varar tjänstgöringstiden 3 event. 5 mån. Aflöningen utgår med 100 kr. jämte fri kost och fritt husrum pr tjänstgöringsmånad. Vidare upplysningar lämnas af skolans rektor, adr. Multrå.

Sjuksköterskeelever
med god allmänbildning mottagas å Länslasarettet i Eskilstuna till en förberedande 7 mån. kurs.
Man hänvände sig till
LASARETTET, Eskilstuna.

Stadssjuksköterskетjänsten
i Vänersborg är ledig. Lön 600 kronor jämte ersättning för hyra och vedbrand; av obemedlade ingen särskild ersättning, av andra enligt taxa Sökande bör tillhöra eller vara berättigad att ingå i svenska sjuksköterskornas allmänna pensionsförening. Ansökningar åtföljda av präst- och läkarebetyg insändas före den 20 april till D:r Hugo Jennische. Vänersborg.

Tvättföreståndarske-platsen
vid Västerviks hospital blir ledig 1 juni. Lön 450 kr. med ålderstillägg efter 2, 5 och 10 år, funktionärskost, bost. m. m. Betygsafskrifter, läkarebetyg och porträtt ins. senast den 1:sta maj till
Hospitalskontoret.

PLATSSÖKANDE

FRÅN OCH MED maj månads början sökes anställning i familj af ung flicka, som genomgått kurser i matlagning och klädsömnad. Svar med löneuppgift och villkor f. ö. mottages tacksamt af »Ada», Hälsingborg p. r.

EX. SKÖTERSKA önskar plats i hem, är kunnig i ett hems alla göromål och utför gärna en ensamjungfrus sysslor. Svar till »Syster», Kantorp.

I VÄNLIG FAMILJ önskar glad, hushållsvan flicka plats under sommaren. Goda rek. Sv. t. »18 år». Kalmar p. r.

BÄTTRE, ANSPRÅKSL. FLICKA önskar plats i familj, att deltaga i ett hems skötande. Är van och skicklig i skrifarbete, likaså handarbete. Lön önskas. Tacksam för svar till »Skånska», p. r. Landskrona.

21-ÅRIG FLICKA som genomgått elementarläroverk, skolkökskurs samt sist sjukvårdskurs önskar under sommaren helst vårda o. hjälpa ensam sjuklig dam eller komma i familj o. hjälpa till med husliga göromål. Svar till »Ilse» Iduns exp., Stockholm.

BILDAD, FRISK OCH STARK FLICKA van vid ett hems skötande önskar plats att förestå hemmet åt en ensam person eller ock hem där husmodern är klen (gärna där späda barn finnas). Har genomgått husmodersskola samt $1^1/_2$ årig kurs i sjukvård vid lasarett. Svar med lönevillkor och öfriga upplysningar emotses tacksamt till »H. Å. 24», p. r. Hälsingborg.

HUSHÅLLERSKA van att på egen hand sköta ett större hushåll, med bästa betyg från plats och pr. hushållsskola, söker plats, helst i Norrland. Svar till »Arbetsam 26», Piteå p. r.

UNG FLICKA, stark och arbetsvillig, kunnig i enklare matlagning och klädsömnad, söker efter den 1 maj plats i bättre hem. Önskar betraktas som familjemedlem. Svar med uppgift o. öfriga villkor snarast till »Ebba» p. r. Hälsingborg.

EN UNG, MUSIKALISK ENGELSKA önskar sommarplats som guvernant eller sällskapsdam i bättre familj. Svar till »Miss. M. 1915», S. Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg.

Å EGENDOM på landet eller nära stad (gärna Skåne) önskar bildad musikalisk flicka komma som hjälp och sällskap. Van vid alla hushållsgöromål. Genomgått hushållsskola. Referenser gifves. Svar till »Våren 1915» under adress S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

MUSIKLÄRARINNA, elev af Rich. Anderson, önskar under sommaren komma till godt hem på landet, helst präst- eller herrgård, för att mot fritt vivre undervisa i pianospelning samt deltaga i husliga göromål. Svar till »Musiklärarinna», Iduns exp. f. v. b.

EN ANSPRÅKSLÖS DAM önskar som hjälp och sällskap komma till någon ensam dam, helst i södra Sverige. Fritt vivre önskas. Svar till »Våren 1915», Tranås p. r.

UNG FLICKA önskar komma i familj att under husmors ledn. hjälpa till med alla inom ett hem förekommande göromål. Något kunnig i matlagn. På lön fästes intet afseende men vill anses som familjemedlem. Svar till »Enkel och Anspråkslös», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

ORDENTLIG FLICKA önskar plats i finare hem där jungfrur finnes. Är kunnig i såväl enklare som finare matlagning, bakning, syltning, konservering, enklare syning samt handarbeten. Svar till »Våren 1915, Hallstahammar.

20-ÅRIG, BÄTTRE FLICKA, som ej förut innehaft plats, frisk, villig att arbeta och deltaga i ett hems skötande, önskar plats 15 maj; genomgått folkhögskola. Svar till Box 16, Tenhult.

18-ÅRIG BÄTTRE FLICKA, som genomgått husmodersskola, önskar plats som husmoders verkliga hjälp i trefligt hem. Svar märkt »Familjemedlem», Borås p. r.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats vid bruk e. d. som skrifbiträde. 2 år å kontor. Villig deltaga i husliga sysslor. Kunnig i enkel matlagning, sömnad etc. Helst som familjemedl., någon lön. Svar märkt »Välrek. 19 år», Iduns exp.

UNG FLICKA önskar plats i något vänligt hem för utförande af skrifgöromål samt villig att bestämd tid på dagen gå husmodern tillhanda. Fullkomligt hemma uti engelska språket. Tacksam för svar till »Hälsingborg», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE, HUSHÅLLSVAN FLICKA söker plats. Goda betyg. Svar: »Duglig—Ansvar», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

KVINNLIG SJUKGYMNAST önskar under sommaren plats i familj eller vid badort. Svar till »A. G. H.», Iduns exp.

UNG, EXAM. KVINNLIG SJUKGYMNAST önskar plats från nästkom. 15 maj eller sedermera såsom assistent till läkare vid badort eller ock i familj. Svar till »Officersdotter», adr. Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

UNG BÄTTRE, BARNKÄR FLICKA, som genomgått kurs i barnavård och är kunnig i enklare matlagn., sömnad etc., önskar plats som barnfröken och sällskap. Goda rek. finnas. Svar mkt »Familjemedlem 20 år», Iduns exp.

UND. PRÄKT. HUSMORS LEDN. önsk. 18 års landsflicka delt. i ett välordn. hems skötande. Svar till »Fritt vivre», Sthlm, Strandväg. 31, 3 tr. Referenser gifvas och fordras.

Ung Engelska
af god familj, lärarinna, skicklig i franska o. pianospelning, önskar aflönad anställning i familj under juni—aug. Goda svenska o. franska ref. Svar med löneerbjudande till »B. L. A.», Iduns exp. f. v. b.

Seminariebildad Schweiziska
(franska) af god familj, praktiskt duglig, van lärarinna, kunnig i engelska, önskar aflönad plats under juni—aug. Goda svenska o. engelska ref. Svar med löneerbjudande till »S. R.», Iduns exp. f. v. b.

Kvinnl. Gymnastikdirektör
önskar plats i början af juni i familj eller vid badort. Svar till »Sjukgymnast 1915», Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka,
som genomgått 8-klass. elementarläroverk, med goda språkkunskaper, kontorsvan samt med någon undervisningsvana, önskar lämplig sysselsättn. Svar till »Våren 1915», Karlstad p. r.

Tjugotvåårig norrländska,
som under sistliden vinter genomgått Önnestads Folkhögskolas öfre afdelning, önskar i och för praktik i husliga sysslor anställning i god familj under sommarhalfåret. Rekommendationer och meddelanden genom Rektor Yngve Melander, Önnestad.

Nytt stort Sortiment
MORGONROCKAR
8.50, 12.–, 16.50
i marinblått, gråblått, fraise, rödt, heliotrope.
J. F. HOLTZ
H. M. Drottningens Hofleverantör.
Brunkebergstorg 5 - Stora Nygatan 35
Sturegatan 8.

19-årig flicka,
som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats i god familj att undervisa mindre barn. Svar till »O. D.», Gumaelii Annonsbyrå, Malmö.

Gebildete Deutsche,
aus Petersburg ausgewiesen, deutsch, franz., engl., russisch sprechend, sucht Stellung als Erzieherin, Lehrerin od. Gesellschafterin. Adressen unter »Kateha», Iduns exp.

Ung flicka
med flerårig vana söker plats i affär eller som jungfru hos ensam dam eller mindre familj. Vill anses som familjemedlem. Svar till »22 år», Missionsbokh., Limhamn.

INACKORDERINGAR.

VID SILJAN kan inackordering erhållas för längre eller kortare tid hos Fru Anna Landberg, Vikarbyn. Moderata priser.

INACKORDERING i respektabelt, bildadt hem på landet (ej prästgård) söker för en snäll och glad 18 års flicka, med rättighet och skyldighet att deltaga i husliga sysslor, inklusive matlagning. På verkligt moderlig omvårdnad göres i främsta rummet räkning. Tillfälle till bildande umgängeslif önskvärdt. Svar med närmare upplysningar emotses tacksamt till förmyndaren under märke »Direktör F.», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

PÅ ROTTNEROS HERRGÅRD i Värmland (Ekeby i Gösta Berlings saga) mottages från 15 juni gäster på längre och kortare tid. Goda kommunikationer, moderata pris. Ref. Turistföreningen. Förfr. ställas till Prostinnan J. Persson f. Unger, adr. till 1 juni Regeringsgatan 66, Sthlm, därefter Rottneros.

ÄMBETSMANNAFAMILJ (herre, fru, dotter, 16 år, son 13 år) önskar under sommaren inackordering å egendom i skogstrakt och närheten af sjö i mellersta Sverige. Tillfälle till sällskap med ungdom samt god kost önskas. Svar med prisuppgift till »C. A. W.», Iduns exp., Stockholm.

FÖR TVÅ GOSSAR om 9 och 14 år sökes inack. und. sommaren i god familj på landet, helst i skogstrakt. Svar med prisuppg. till Ing. Söderström, Södra Vägen 26, Göteborg.

Ung förlofvad flicka
önskar under ett par månader mot betalning komma i finare familj för att lära allt som hör till en värdinnas åligganden. Önskligt om ungdom finnes. Svar med uppgift om villkor etc. emotses tacksamt under adr. »Småländska 19 år», Iduns exp. f. v. b.

GOD INACK. kan erhållas i godt hem. Förstkl. hus med nut. bekvämligh. Fina ref.; mod. priser. Rikstel. 10462 eller skriftligt till »Godt hem», Iduns exp.

SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarne. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

Lisakulla hvilohem, Sätila.
(Västergötland) mottager pers. från 60 kr. pr mån. till högre pris. Stärkande luft. Uteslutande barrskog. Fru Elisabeth Schultheisz, Sätila.

För 17-årig yngling,
gymnasist, önskas i sommar inack. 4 à 6 veckor där bad erhålles. Svar till »Latinare», Nya Tidningskont., Upsala.

Konvalescenthem för barn
beläget 550 fot öfver hafvet i skogrik trakt 55 min:s resa från Göteborg, mottager friska och klena barn för rekreation. Anmälningar för sommaren mottagas nu och prospekt sändas på begäran. Ferieläsning kan erhållas.
Tyra Rinman, utex. sjuksköterska, Fagerhult, Hindås. Rikstel. 16 Hindås.

Konfirmandundervisning
med eller utan hel inackordering meddelas under 6 veckor från medio af juni i Vä prästgård vid Kristianstad.
Närmare genom
KOMMINISTER PAUL BOSTRÖM.
Adr.: Kristianstad.

Konfirmander.
I prästgård med friskt läge på småländska höglandet mottagas i sommar under 6 veckor några flickor till inackordering jämte undervisning tillsammans med egen dotter. Vidare meddelar Kyrkoh. Axel Ekberg, Lönneberga.

Konfirmander
mottagas 28/6—8/8. Tillfälle till bad. Rt. finnes. Kyrkoh. Axberg, Normlösa.

Göteborgs lärarinnehem,
BÅNGSBO.
Anmälningar för sommaren 1915 insändas före 1 maj till föreståndarinnan, adr. Bångsbro, Kullavik. Tel. Kullavik 1.

Konfirmationsundervisning
meddelas i sommar i Jonsbergs prästgård. Afgift för inack. och underv. 150 kr. Skogsluft och salta bad.
Vidare meddelar Kyrkoherde J. Nordmark, Jonsberg.

Doktor J. Arvedsons kurs

Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson. adr. Odengat. 1, Stockholm

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Med. D:r E. Kleens

(ett-åriga) ***kurs i Massage och Sjukgymnastik*** (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. ***N:r 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.*** Prospekt begäres städse under adress ***Engelbrektsgatan 43 B, II.***

Göteborgs Gymnastiska Institut,

längsta och fullständigaste specialkurs i

Sjukgymnastik och Massage,

— Begär utförligt prospekt. —

Kurs i Massage och Sjukgymnastik

STOCKHOLMS MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

ROYAL WINDSOR

Det berömda **härstärkande vattnet.**

Gifver **grått hår** dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal »Windsor Perfectionne«.* En alltjämnt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hofiev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

OATINE

är ren hafreextrakt. För dålig mage ordineras hafregröt; för dålig hy **Oatine hafrecreme,** som renar porerna, aflägsnar fräknar och finnar samt gifver huden ett ungdomligt friskt utseende. Äkta **Oatine-Creme i hvit burk** med **grönt lock:** pris 1,50; 4-dubbelt inneh.: 3.—. **Oatine-Snow** 1,50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11. Birgerjarlsg. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm.

Turkiska badet,

i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

är världens förnämsta **Hårmedel** och öfverträffas icke af något annatliknande preparat.
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyraffärer.

Damer! Vårda Eder hud!

Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy.
Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

Andrea Eneroths Högre Handarbetsseminarium

Kommendörsgatan 32, I tr. STOCKHOLM Allm. Tel. Österm. 1688.

Af Kungl. Maj:t godkänd, högre lärarinnekurs på 1½ eller 2 år. Endast tvåårig handarbetslärarinnekurs. Högre kurser har två valfria linjer med samma kompetens. På grund af **statsanslag** kan nedsättning af en del terminsafgifter beviljas. **Ansökningar** helst före 1:sta Juni till nytt arbetsår, som börjar 1:sta Sept. Prospekt sändes. Mottagningstid 12—1.

Lektioner i Linnesömnad,

även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder.
Elever mottagas dagligen 1:a sept.—15 dec., 10 jan.—10 juni.
Karin Egnér. Eva Egnér.
R. T 35 30. Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04.

Torshälls kvinnliga trädgårdsskola, Leksand.

8:de kursen för ord. elever 1 apr.—31 okt. Extra elever på kortare tid. Prospekt på begäran. ***Lillie Landgren. Märta Philip.***

E. Hults Flickpension i Stockholm

emottager under maj månad 2 unga flickor i helpension. Om så önskas, kunna de äfven få deltaga i något af de valfria ämnena inom skolan. Föreläsningar i konst- och litteraturhistoria ingå i pensionspriset. Prospekt med referenser sändes. Adr.: **Fröken E. Hult, Artillerigatan 6, 2 tr., Stockholm.** Rikstelefon: **118 86.**

◎ PÄRMAR ◎

till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i postanvisning, till följ. pris:

Röd pärm, med guldtryck, till "Idun". . . . Kr. **1:50**
Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibl." „ **0:50**
Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda" „ **0:50**

Korsett-nyhet!

Primadonna-Korsetten.

Denna korsett är avpassad för alla figurer och giver kroppen oaktat korsettens långa form, stor böjlighet och modernt snitt.
Korsetten är försedd med rostfria aluminiumtjädrar och planschetter och kan således lätt tvättas.

Primadonna a. Blommig, extra prima Kr. **8.50** brokad i matt guldfärg. Extra lång modell.
Primadonna b. Extra prima batist. Kr. **7.—** Ljusblå. Extra lång modell.
Primadonna c. Prima batist, vit . . Kr. **5.75** Lång modell.
Primadonna d. Prima parkumvävnad. Kr. **3.50** Beige o. ljus lila. Lång modell.

Vi föra dessutom en mängd olika modeller i Snör- och Reformliv, Gördlar och Brösthållare, alla välsittande och moderna modeller.
Vår illustrerade priskurant, innehållande 30 olika korsetter, sändes ***gratis*** och ***franco.***

Kyrkogatan 32, GÖTEBORG. **A. Jönsson & C:o.**

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	**Lysekil:** Lysekils-Posten.
Borås: Borås Tidning.	**Malmö:** Skånska Aftonbladet.
Engelholm: Engelholms Tidning.	**Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
Gefle: Gefle-Posten.	**Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonsblad.
Halmstad: Hallandsposten.	**Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
Helsingborg: Helsingborgs Dagblad.	**Söderhamn:** Helsingen.
Hernösand: Hernösands-Posten.	**Södertelje:** Södertelje-Södertörnsposten.
Hudiksvall: Hudiksvallsposten.	**Uppsala:** Uppsala.
Jönköping: Smålands Allehanda.	**Västervik:** Västerviks Veckoblad.
Kalmar: Barometern.	**Västerås:** Westmanlands Allehanda.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	**Växiö:** Smålandsposten.
Karlstad: Nya Wermlands-Tidningen.	**Visby:** Gotlänningen.
Landskrona: Landskrona-Posten.	**Örebro:** Örebro Dagblad.
Linköping: Östgöta Correspondenten.	**Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
Lund: Lunds Dagblad.	**Östersund:** Jämtlandsposten.

Crême de Cholepalmine,

utmärkt antiseptiskt hudmedel,

säljes i tuber à 40 öre hos *Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande* m. fl. samt å *Apoteken.*

Hushållskurs

för bildade flickor i hem där ungdom finnes. Vacker natur. Undervisning i hushåll, handarbeten och linsöm. Begär prospekt med bifogadt porto. Adr. A. Bæckström, Husmodersskolan, Ljungby (Småland).

VINOLIA

Tvålar. Parfymer och Toalett-Artiklar.

FÖR BARNAVÅRDEN.
VINOLIA PUDER och CRÊME äro alltid oumbärliga för barn. Deras ömtåliga hud blir lätt röd och narig. Glöm ej VINOLIA, när Lillan badar.
V 169

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Alla äro ense om att

EUCALYPTUS OLJA

är ett osvikligt medel mot de svåraste fall af **Reumatism, Gikt, Stelhet i lederna.** Erhålles i flaskor à kr. 1.50 med fullständig beskrifning hos alla Färghandlande samt från importören

CHARLES WEYDE'S
DROGAFFÄR, Norrköping.

Skrif ett brefkort och rekvirera 1 flaska!

Ett restparti sybord

hvitlackerade som förr kostat 25 à 26 kr. säljes nu för kr. 14:—, med uppläggning kr. 15:—, fraktfritt till alla köpare så långt lagret räcker
Obs.! Väl emballeradt.
VALHALLA SNICKERIFABRIK, Mörrum. Tel. 44.

Fiskebäckskil

Restaurant Utsikten rekommenderas! Vördsamt ***Anna Olsson.***

AKTA PLYMER, direkt imp. från Syd-Afrika, finaste kvalitéer, köpas enormt billigt från John E. Anderson, Norrköping.

En Herr Lind rapporterar:

Denna lilla apparat är ett under. Den är bättre än någon tvättmaskin, jag förut sett. De finaste tyger kunna utan att taga skada tvättas därmed.

Försäljningspriset är

Kr. 4:75

Agenter **tjäna stora pengar.**

Försäljning göres i hvarje hem, ty hvarje familj har tvättbehof och efter det den förevisats kunna de ej undvara den.
Den tvättar på 3—6 minuter en balja kläder utan att Ni behöfver taga med fingrarna i tvätten. De mest ömtåliga plagg ta ej skada. Arbetet utföres ledigt utan ansträngning. Apparaten suger och pressar het såplut, luft och ånga fram och åter genom kläderna. Ett barn kan sköta den. Kunderna stå förvånade vid förevisningen. Tillskrif oss i dag!
Amerikanska Maskinimporten, Härryda.

Du begagnar väl

Happachs Diamant-Tvål,

husmoderns bästa vän? Om ej, så försök den i dag och öfvertyga dig om, att den gör tvätten bländande hvit och arbetet till ett nöje.
Kom ihåg, att då du föredrager vår **Svenska** tvättvål före den Engelska, du därigenom gagnar **Sverige** och skaffar arbetsförtjänst åt **Svenskar.**

HAPPACHS SÅPFABRIKS A.-B.
Malmö & Stockholm

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { **Södermalmstorg 8.** / **Sturegatan 32.**

Deposition Kapitalräkning } 4 1/2 0/0
Sparkasseräkning 4 %.
Fondafdelning. Kassafack

Alltid veckans bästa nyheter!

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1915.